

SLOVENSKI NAROD

shaja vsak dan popoldne, izvzema nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst v D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseta ni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Za svobodo učiteljskega stanu

Z novim ljudskošolskim zakonom bo naše ljudsko šolstvo storilo ogromen korak naprej. V prvi vrsti se ukaže tista dobrina, ki je začetek in konec vsakega izobraževanja, vsake vzgoje, vsega notranjega preporoda, to je učiteljskega stanu.

Ta zakon postavlja res učitelstvo pod administrativno nadzorstvo prosvetnega ministrstva. Toda tako nadzorstvo je neizbežno in velja po vsem kulturnem svetu. Vsaka javna in državna funkcija ima svojo nadrejeno kontrolno instanco in proti tej instanci so v zakonu določeni natančni predpisi priznane postopke ter uveljavljanja uradniške osebnosti proti samovolji od katerekoli strani. Učitelj je administrativno uradna oseba in kot taka podvržena hijerarhiji državnega uradništva.

V bistvenem pogledu pa ustanavlja novi zakon za učitelja absolutno svobodo vzgojnega poklica. Predvsem onemogoča katerekoli diktature, bodisi od strani cerkve ali pa od strani nepoklicanih rodbinskih činiteljev. Jugoslovanski učitelj bo odslej svobodno vzgajal mladino po vzorih, ki mu jih bodo dale višje pedagoške šole in naša državna učiteljska. Preko teh šol bo stopil v kontakt z modernimi vzgojskimi pridobitvami in bo mladino vzgajal tako, kakor se vzgaja po vsem svetu: svobodno, po klicu svoje vesti, s čustvom odgovornosti napram mladinski duši, napram roditeljem in narodu.

Doslej ni bilo tako! Slovenski učitelj je trepetal pred diktaturo SLS in pred ustrahovanjem ljubljanskih cerkvenih dostojanstvenikov! Ne kar uči moderna pedagoška veda in kar učitelj intuitivno spozna za pravo metodo vzgajanja in prosvetljevanja, je bilo merodajno! Odločali so predvsem predpisi SLS in povelja, ki so jih izdajali na svoje eksponente na kmetih. Bistvena točka za dosego in izvrševanje te duševne diktature nad slovenskim javnim življenjem in nad vsem naraščajočim mladinskim pokolenjem pa je bila za SLS diktatura nad slovenskim učiteljem ter zabrana svobodnega šolstva in vzgojeslovja od strani slovenskega učiteljskega stanu.

Da doseže ta odvrten cilj, pa SLS sedaj, ko nima več efektivne oblasti nad slovenskim učiteljem, kriči, da je zahteva moderne napredne „demokracije“, da smeta o vzgoji otroka odločati samo roditelji in cerkev. Načelo, da naj o vzgoji dece odločajo roditelji, je v bistvu dobro in zdravo. Samo SLS pozablja, da slovenski roditelji niso na strani SLS, da je pred leti ta stranka bila v Sloveniji v manjšini in da je tudi pri zadnjih volitvah dosegla komaj nekaj odstotkov nadpolovične večine. — SLS nima mandata slovenskih roditeljev, da protestira proti novemu zakonu in proti svobodi, ki jo ta zakon ustanavlja za slovensko učitelstvo. Če bi razpisali plebiscit v tem oziru, smo prepričani, da bi se odločila večina slovenskih roditeljev postavila na stran novega zakona, ki pušča roditeljem popolno pravico, ki pa na drugi strani odklanja vsako nestrokovno in političnodemagoško poseganje nepoklicanih faktorjev v nadvse vzvišeno opravilo učiteljskega stanu.

SLS se zaveda, da izgubi s tem zakonom vpliv na ljudskošolsko vzgojo, da bo s tem slovenski napredni učitelj končno reklamiral svobodo svojega nacionalnega in pedagoškega prepričanja in da bo odslej v slovenskih šolah vzgoja taka, kakor bo velevala vest učiteljskega stanu in nič drugega.

SLS se dobro zaveda, da ne more utemljiti svoje moči na svobodno vest in na neovirano duševno svobodo, na čiste argumente, marveč da rabi v to svrhu diktaturo nad nerazvitim mladinskim življenjem potom stranke, potom kultivirajoč duhovščino, potom ustrahovanja svobodoljubnega in naprednega učiteljskega, skratka potom pretkana zasnove socialne demagogije in diktature.

To je glavni moment, radi katerega se zaganja SLS s slovensko duhovščino in ljudskošolski zakon. Ta stranka je bila od nekdaj proti svobodni vesti in proti svobodni kulturi med Slovenci. V to svrhu se je posluževala politične moči, državnega aparata ter v prvi vrsti diktature proti slovenskemu naprednemu učitelstvu.

Klerikalna stranka se postavlja na stališče, da v klerikalni vasi ne sme delovati napreden učitelj, marveč se mora učitelj ravnati po zapovedih brezglave in nahujskane mase. Tako „svobodo“ odklanjamo! Zahtevamo toles-

Pred pogajanjem med radikali in radičevci

Radičevci iščejo stike z radikali. — Zanimiv komunike zajedničarjev. — Pogoji radikalov: sprejem programa vlade celokupnega Narodnega bloka.

— Beograd, 1. julija. (Izv. Ob 12.) Danes dopoldne ni bilo nikakih posredstevskih dogodkov. Pozornost politične javnosti je danes osredotočena na začetek oficijelnih pogajanj med radikali in radičevci.

Danes dopoldne so radičevci, zlasti posl. Pavle Radić zopet skušali priti k ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću. G. Pašić je Pavlu Radiću sporočil, da ga prosi, naj ga pusti v miru in naj se radičevci obrnejo na njegovega namestnika ministra Marka Gjuričiča, kateremu je dal vsa potrebna in jasna navodila. Marko Gjuričič trenutno še ni sprejel zastopnikov HSS.

Politični krogi zelo komentirajo okolnost, kako so skušali radičevci priti v stike z Aco Stanojevićem. Stanojević jih ni sprejel, ker je bil v trenutku njih poseta v postelji. Hrvatski zajedničarji

odklanjajo vsako sodelovanje v vladi in dementirajo vesti, da bi bili tudi oni pripravljeni za vstop v vlado. Dopoldne izdani kratki komunike HZ naglašajo:

Beograjski listi zadnje dni javljajo, da vstopi HZ v vlado ter navaajajo tudi razna imena in kombinacije. Krogi HZ najodločneje zanikajo te vesti ter jih označujejo za popolnoma izmišljene. HZ želi, da jo pri takozvanih „pogajanjih“ puste popolnoma izven vsake kombinacije.

Kakor dobro poučeni politični krogi zatrjujejo, stavi minister Marko Gjuričič radičevcem kot prvi pogoj za sporazum, da se pogajanja vodijo edino na temelju razširjenja vlade Narodnega bloka. Radičevci nai sprejmo dosedanj delovni program vlade Narodnega bloka, sicer bodo pogajanja vnaprej brezpredmetna.

Važen preokret v Radičevi stranki?

Pismo Stjepanu Radiću. — Pogajanja so mogoča samo s celotnim Narodnim blokom. — Stjepan Radić spremeni taktiko napram SDS.

— Zagreb, 1. julija. (Izv.) Danes jutraj je prispel iz Beograda v Zagreb poseben kurir posl. Pavla Radića, ki je prinesel zaprtemu Stjepanu Radiću posebno pismo o politični situaciji. Posl. Radić tolači spremembo sporazumaške politike in sedaj v Beogradu vladajoče razpoloženje parlamentarnih skupin. Pavle Radić naglašajo, da se mora HSS odločiti za politiko Narodnega bloka, če hoče primerno uspešno voditi po-

gajanja z radikali, odnosno da se imajo radičevci pogajati z Narodnim blokom, ker radikali nečesto sprejeti posebnih pogajanj. Kurir je izročil pismo pri sodišču.

Dobro informirani krogi naglašajo, da se v najkrajšem času izvrši važen preokret, in da bo Stjepan Radić dal navodila, da ima HSS spremeniti borbeno taktiko napram samostojnim demokratom.

Radičevci se ponujajo vladi

— Beograd, 1. julija. (Izv.) Zastopniki HSS napenjajo vse sile, da bi pršlo končno do oficijelnih pogajanj med radikali in radičevci za sestavo nove koalicijske vlade. Čeprav HSS nakloneno časopisje v Beogradu in Zagrebu strastno in vehementno napada samostojne demokrate in jih skuša izključiti od nadaljnjega sodelovanja v vodstvu državnih poslov, je treba tu ponovno naglašati kompaktnost vlade Narodnega bloka. Radičevci so se morali končno sprijazniti s stališčem Nikole Pašića, da je treba smatrati Narodni blok kot celoto in da morajo radičevci pri pogajanjih to dejstvo prav resno upoštevati.

Nad vse značilna so situacijska poročila današnje „Politike“ in današnjega „Vremena“. Oba lista se pritožujeta, da obstajajo gotove ovire za takojšnje sklenitev sporazuma. „Politika“ pravi med drugim, da so radikali želeli gotove garancije od merodajnih faktorjev HSS za slučaj, da bi po sporazumu glede sestave vlade RR prišlo do diferenc med obema skupinama in da se radikalom na vsak način prizna odločujoče mesto. Oba lista „Vreme“ in „Politika“ sta drugače zelo pesimistična. Zanimivo je, da so radikali želeli gotove garancije od merodajnih faktorjev HSS za slučaj, da bi po sporazumu glede sestave vlade RR prišlo do diferenc med obema skupinama in da se radikalom na vsak način prizna odločujoče mesto. Oba lista „Vreme“ in „Politika“ sta drugače zelo pesimistična. Zanimivo je, da so radikali želeli gotove garancije od merodajnih faktorjev HSS za slučaj, da bi po sporazumu glede sestave vlade RR prišlo do diferenc med obema skupinama in da se radikalom na vsak način prizna odločujoče mesto.

Današnji jutranji listi potrjujejo trditve, da min. predsednik Nikola Pašić odločno vztraja pri tem, da se sedanji Narodni blok ohrani kot celota in da mora vsaka politična skupina računati s tem dejstvom.

Današnje „Vreme“ obenem omenja, da je zelo čudno to, da vodijo radičevci pogajanja brez sodelovanja njih voditelja St. Radića, ki se nahaja še vedno v zaporu in ki ima koncem koncev odobriti zadevni sporazum. Politični krogi trde dalje, da je ena glavnih zahtev HSS, da Stjepan Radić in člani vodstva razpuščene HRSS čim prej izpuste.

TISKOVNI ZAKON

— Beograd, 1. julija. (Izv. Ob 12.) Delo v narodni skupščini normalno. Ker so planarne seje skupščine odložene do ponedeljka 6. t. m., ponajveč radi turškega bajrama, zborujejo in delajo samo posamni skupščinski odbori. V zakonodajnem odboru se je danes dopoldne nadaljevala načelna debata o tiskovnem zakonu. Govorili so: posl. dr. Kosta Kumanudi (dav. dem.), posl. dr. Ladislav Polić (HZ) in končno poslanec dr. Ilija Šumenković (dav. dem.). Vsi govorniki so vladin zakonski načrt označali za reakcionaren in pomankljiv. Stvarna je bila kritika poslanca dr. Polića, ki je pozival vlado, da naj upošteva utemeljene protipredloge opozicije in naj ublaži gotova drakonska določila. Kritika je tudi naglašala brutalnost sedanega zakona. Prihodnja seja jutri dopoldne.

ranco in v smislu te strpljivosti svobodo za napredno učitelstvo.

Ne bomo se vračali v temni srednji vek. Pozdravljamo nov zakon, da ukaže konja dolga desetletja zahtevano svobodo učiteljskega stanu. Klerikalnemu terorju pod firmo nezmotljivega katoličanstva, ki pa je v resnici bila le volja

Težkoče pri pogajanjih za konkordat

Rim, 30. junija. p. Papež je sprejel jugoslovenskega delegata za pogajanja o konkordatu bivšega ministra dr. Vojo Janjića v privatni avdienci ter je ž njim obširno razpravljalo o odnosih Svete Stolice in Jugoslaviji ter o poteku dosedanjih pogajanj za konkordat.

Dr. Janjić se začetkom julija vrne v Beograd, da poroča vladi. Nedavno so se, kakor znano, pojavile vesti, da so pogajanja prekinjena. Te vesti so bile iz Vatikana formalno demantirane. Res je, da pogajanja niso prekinjena, toda vse kaže, da so se pojavile velike težkoče, ki izvirajo očividno iz intrig prihajajočih iz klerikalnih krogov Jugoslavije. Gotovo

tična samovolja voditeljev SLS, je odklenkalo. Ta teror se ne vrne v slovenske dežele.

Učiteljskemu stanu absolutno notranjo svobodo in proste roke pri njegovem odgovornem vzgojeslovnem delu!

vo je, da se bodo pogajanja vsled tega povlekla in da bodo trajala bolj dolgo, nego se je prvotno pričakovalo.

FINANČNI MINISTER V SLOVENIJI

— Ljubljana, 1. julija. Danes ob 11. dopoldne je prispel iz Beograda z brzovlakom finančni minister dr. Milan Stojadinović ter se je takoj z avtomobilom odpeljal na Gorbenjsko. Kakor smo informirani, ostane finančni minister več dni v Škofjiloki odnosno v Koki na oddihu.

MINISTER DR. ŽERJAV V BEOGRADU

— Beograd, 1. julija. (Izv.) Minister za šume in rudnike dr. Gregor Žerjav je z današnjim jutranjim brzovlakom prispel iz Ljubljane.

Grški parlament izrekel zaupnico vladi Pangalosa

— Atene, 1. julija. (Izv.) Danes ob 2.30 zjutraj je grški parlament končal debato o vladni deklaraciji. Skupščina je izrekla zaupnico vladi generala Pangalosa s 185 glasovi od 208. Proti vladi je glasovalo 14 poslancev, ostali so se glasovanja vzdržali tako Mihailokopulos in Kanfadaris, ki sta objavila danes proteste proti vladni deklaraciji. Narodna skupščina je bila nato odgodena do 15. oktobra t. l.

Seja parlamenta je bila mestoma zelo živahna in burna. Pričela je ob 18.30. Galerije in tribune so bile goste zasedene. — Navzgor so bili tudi člani diplomatskega zbora. Prisotni so bili skoraj vsi poslanci. V zbornici je vladala največja tišina. Ministrski predsednik Pangalos je tako pričetkom seje podal izjavo o nadaljnjem delovnem programu vlade. Vlada se zaveda velikih težkoč in ovir v notranji in zunanji politiki. Zato prevzame nase vso odgovornost za nadaljni razvoj dogodkov. Vlada je da-

MEIN KAVA

mešanice za poznavalce

109 L

Angleško-kitajski konflikt

Kitajska zahteva zadoščenje od Anglije.

— London, 1. julija. (Izv.) Iz Kantona javljajo, da je kitajska vlada naslovila na angleški in francoski konzulat v Kantonu posebno noto, v kateri zahteva, da da Velika Britanija zadoščenje in da odpošle vse v Kantonu in v drugih mestih koncentrirane angleške čete, oziroma v kitajskih vodah usidrano angleško brodogradnjo. Obenem zahteva od Anglije plačilo znatne odškodnine. Nota naglašajo, da je na podlagi preiskave, kateri so prisostvovali ameriški, ruski in nemški konzul, ugotovljeno, da so angleške čete same povzročile izgube in da so Angliji prvi začeli streljati. Anglija na to noto še ni odgovorila. Protiangleška propaganda traja dalje.

Potresna katastrofa v Ameriki

— London, 1. julija. (Izv.) V Santi Barbari v Kaliforniji je potres povzročil po približni cenitvi strokovnjakov samo na raznih poslopijih nad 30 milijonov dolarjev škodo. Več palač, ki so si jih zgradili razni amerikalni milijonarji, je bilo popolnoma porušeni. Del ozidja jettušnice se je porušil ter so vsi jettuški pobeželi. Potres je povzročil tudi znatno škodo v državi Montani. Potres je bil zlasti silovit v državah Montani, Italiji, Washingtonu in Wyomingu. V nekaterih mestih so naštetih 41 potresnih sunkov.

NOVI AMUNDSENOVI NAČRTI

— Berlin, 1. julija. (Izv.) Amundsen pripravlja novo polarno ekspedicijo, pri kateri uporabi velike vodilne zrakoplove. Uredna bodo pogajanja z Nansenom, ki ravno tako pripravlja ekspedicijo na severni tečaj. Amundsen namerava napraviti polet na severni tečaj že leta 1927.

KONSOLIDACIJA FRANCOSKIH DOLGOV

— Pariz, 1. julija. (Izv.) Potrjeno so vesti, da francoska vlada v kratkem prične oficijelna pogajanja v Washingtonu za konsolidacijo francoskih dolgov Ameriki.

VOJAŠKA KONTROLA NAD AVSTRIJO

— Dunaj, 1. julija. (Izv.) Iz Londona javljajo, da je zunanji minister Chamberlain na neko interpelacijo odgovoril, da bo v kratkem povoljno rešeno vprašanje odstranitve vojaške kontrole nad Avstrijo. — Kontrola nad Madžarsko po izjavi Chamberlainovi ne bo tako kmalu ukinita, ker Madžarska zelo slabo sodeluje pri razoro-

POTRES V ZAGREBU

— Zagreb, 1. julija. (Izv.) Danes ob 2. zjutraj so občutili v Zagrebu rahel potres. Na seizmološkem observatoriju so aparati zabeležili potres. Amplituda znaša 25 km. Potres je bil popolnoma lokalnega značaja.

Borzna poročila.

Dinar v Curihi 9.—

Ljubljanska borza.

ŽITNI TRG

Pšenica Hard Winter II. fco. Postojna, trans., blago 410; koruza sremska, par. Kukajevci, blago 182.50, ječmen srbski 60 kš, par. Ljubljana, blago 325.

LESNI TRG

Deske 20 mm, 25 mm, I, II, III, konične fco, meja, blago 520; hrastove vozovne deščice I in II, vrste, 43 mm do 2.65 m, 53 mm do 2.85 m, fco, meja, denar 1300; doge hrastove 1 hl, 1/4 hl, 1/2 hl, fco, meja, blago 200, 150, 100; bukova drva 1 m dolž., lanska sečnja, fco, nakl. postaja, 6 vagonov, denar 20, blago 200, zaključ. 20.

EFEKTI:

7% invest. pos. iz leta 1921, denar 62.50, blago 62.50, zaključ. 62.50; Celjska posojilnica dd. denar 200, blago 205; Ljubljanska kreditna banka, denar 225, blago 265; Merkantilna banka, denar 100, blago 104; Prva hrv. štedionica denar 800, blago 805; Kreditni zavod denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne blago 135; Trboveljska premogokopna družba denar 298, blago 328; Združene papirnice denar 100; Stavbena družba dd. Lj. denar 265, blago 280; 4 1/2% zast. I. Kr. drž. bke. denar 20; 4 1/2% Kom. zad. dež. bke. denar 20. Efekti: 7% invest. pos. 1921 64, 2 1/2% drž. rente za ratno štetu 235, Ljubljanska kreditna 240—250, Centralna banka 7—8, Hrv. eskomptna banka 103—103.50, Kreditna banka 103—104, Hipotekarna banka 56, Jugoslovska banka 64—66, Eksploatacija 26—28, Drava dd. Osijek 135, Sečera-na, Osijek 470—480, Isis dd. 60—63, Nihag 52, Gutman 360, Slaveks 160, Slavonija 39—40, Trboveljska 333—340.

Zagrebska borza.

Dne 1. julija. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 11.04—11.14, Praga 168.25—170.25, Pariz 255—260, Newyork 56.60—57.40, London 276.50—279.50, Trst 196.33—199.33, Berlin 13.545—13.695, Dunaj 0.0799—0.0811. Valute: dolar 55.80—56.60.

Inozemske borze.

— Curih, 1. julija. Borza: Beograd 9.—, Pariz 23.05, London 25.035, Newyork 515.20, Praga 15.25, Milan 17.62, Dunaj 0.007255.

Politične vesti

— **Kako se bje »Slovenec« po ustih!** »Slovenec« je toliko pisal o pogajanjih med radičevci in radikali in napovedoval, da so tik pred zaključkom, danes pa piše doslovno: »Vladni organi pri našoj dan za dnem vesti, kako gosp. Pašić obširno razpravlja o vprašanju sporazuma s Hrvati in kako pogajanja popolnoma ugodno teko. Večkrat je bilo v listih povedano tudi to, da je vlada RR le še vprašanje par dni. Glasom naših popolnoma zanesljivih poročil pa ne samo da pogajanja niso začela, temveč se do danes sploh niso začela, da so torej pogajanja izmišljotina vladnih organov (!), ki sipljejo s tem pesek v oči javnosti in zasledujejo osebne zahrbne namene.« — Edina lumparija tega samopripravlja je v tem, da se izmišljotina, ki jih je prinašal ljubljanski »Slovenec«, od njega sedaj podkita »vladnim organom! Resnično ljubnost klerikalnega tiska, pa taka! Ubogi čitatelji »Slovenca«!

— **Skomine švicarskega lista, v ženevi, na megu Društva narodov, izhaja mali listič pod imenom »La Suisse«.** Direktor mu je nekdo Eugene Fabre, ki je te dni kar dvakrat zaporedoma, enkrat celo v uvodniku, zložil kopje, čuje in strmi, da v uvodniku, kralja črnogorskega, in ki kaže, da se vzpostavi svobodna črnogorska država! Nehote se vprašamo, kaj je pravzaprav hotel gosp. Eugene Fabre, ko je napisal tako abotne uvodnike in ko se zavzema za črnogorsko državo? Svoboda, ljube, pravičnost in ljubezen do črnogorskega prebivalstva, to ne more biti, kajti sicer bi gospod direktor vedel, da se je črnogorsko prebivalstvo že davno izjavilo za jugoslovensko državo, da je v večkratnih skupščinskih vitlavih izvolilo predstavniške zasednice državnih svetov, da v črnogorski lohi ni separatistov in da se tamojne politično življenje razvija v največjem harmoničnem skladu s celokupnim državnim življenjem. Zanimivo pa je, kako pride direktor švicarskega lista, ki se sploh ni potrudil v našo državo, da na njen mestu izprša narod in prebivalstvo in da se avtentično informira o stanju stvari, do tega,

da piše v svojem listu članke proti ugledu in interesom naše države! Odgovor je lehak. Možno se hoče denarja iz našega dispozičnega fonda ali pa ga prejema iz dispozičnega fonda nam sovražnih držav. Naj se potolaži g. Fabre! Želimo mu uspeha pri dispozičnem fondu naših sovražnikov, od nas pa bo zaman čakal na para.

— **Amerika in Japonska.** Iz Washingtona poročajo: Japonsko-ameriški odnos se postrujejo z nova. Predsednik Coolidge je izjavil že lani, da je japonsko priseljeniško vprašanje zaključeno poglavje. V Ameriki pa je dokaj prijatelj Japonske, ki hoče doseči konstitucionalnim potom izvrstitev Japonske v kvotni zakon. Ta cilj zasleduje »nacionalni komite« za japonsko-ameriške odnose» pod vodstvom Wickershama, ki stavlja javnemu mnenju pred oči potrebo, da se prizna Japonski drugim državam v kvotnem zakonu dovoljene pravice. Tak korak bi zadovoljil Kalifornijo in Japonsko: prvo, ker bi bilo tako priseljevanje iz Japonske omejeno na 150 in iz Kitajske na 100 oseb, drugo pa, ker bi videla, da se postopa ž njeno enako z ostalimi narodi.

»California Joint Immigration Committee« pa se protivi temu stremeljenju in meni, da bi zopetno načetje azijskega priseljeniškega vprašanja napetost med obema državama le še povečalo. Novi japonski poslanik v New Yorku Matsudaira je pri svojem nastopu izjavil: Izseljeniško izključanje je bilo za nas trd udarec in veliko presenečenje. Nezadovoljnost s statusom v novem zakonu je splošno po vsej deželi. Ne morem se bavitelj podrobnosti s to zadevo, toda upanje imam, da se uveljavi smisel za pravičnost v ameriškem ljudstvu. Zato se nadajamo, da napočni dan, ko bo mogoče rešiti to vprašanje na način, ki zadovolji obe strani. Ameriški vladni krogi izjavljajo, da Amerika ne more nikdar pristopiti, da bi stavlila Japonska vstopa vitez prijateljskih odnosov v zvezo z izpremembo priseljeniškega zakona.

To je zelo vznemirljiva zadeva, ki vzdržuje stalno napetost med Japonsko in Ameriko.

Pred meseci je v Berlinu umrl znan italijanski glasbenik FERRUCCIO BUSONI. Na pobudo umetniške akademije so skladatelju postavili pretekli teden spomenik, ki ga kaže pričujoča slika. — Spomenik je delo prof. Kolbeja.

nemškimi ekspresionističnim in sintetičnim raziskavam, ako se ne bi temu zmagovito protivil silovit smisel plemena za barve. Vse se doseže z gromadnimi nasprotji tonov, s tem da so stavbarski elementi skriti na najbistvenejše. Neka rožnata nočna slika, obdana z dvema visokima zidoma, vrhu stopnišča (dekoracija za »Smrt majke Jugovice«) učinkuje naravnost presunljivo. Dve okrogli zaslanjali, ki si stojita nasproti, pomenita v »Noči treh kraljev« delitev stanovanj. Kadar je treba, natisli na zmes pestrobojne šarote (srce iz medenjak), tedaj pa so bolj blazno krepke, divno vsele za oči ...

Jugoslovanska umetnost, ki celo v najmanjših svojih tvorbah kaže toliko svojskosti, spada med razodetja, ki smo jih doživeli na svojih šestih vzdolž reke Sene. N. K.

— **Slovenski kvartet** (gg. Banovec, Pečenko, Završan, Zupan) priredi v soboto dne 4. julija ob 20. uri koncert v veliki dvorani Zdraviliškega doma v Rogški Slatini in v nedeljo, dne 5. julija ob 5. uri popoldne v Laškem. Opozarjamo goste obeh zdravilišč, domačine in okoličane na te koncerte našega priznanega najboljšega kvarteta, ki si je pridobil z vsemi svojimi dosedanjimi nastopi prvovrsten umetniški sloves. V Laškem se vrši koncert v nedeljo popoldne s posebnim oziranjem na izletnike iz Celja.

— **Repertoire gostovanja članov ljubljanskega narodnega gledališča v Sloveniji.** 2. julija četrtke v Dravogradu »Golgotaa. 3. julija petek v Dravogradu »Scampolo. 4. julija sobota v Dravogradu »Smrti ples. 5. julija sobota v Prevaljah »Scampolo. 6. julija nedelja v Prevaljah »Golgotaa. 7. julija petek v Guštanju »Mladost. 8. julija ponedeljek v Slov. Bistrici »Scampolo. 9. julija torek v Slov. Bistrici »Smrti ples. 10. julija torek v Konjicah »Scampolo. 11. julija sredo v Konjicah »Fauna. 12. julija četrtke v Rog. Slatini »Scampolo. 13. julija petek v Rog. Slatini »Fauna. 14. julija petek v Vranskem »Smrti ples. 15. julija sobota v Zalcu »Scampolo. 16. julija nedelja v Zalcu »Fauna. povsod ob 20. zvečer. 17. julija nedelja v Vranskem ob 15. popoldne »Mladost.

Sport

— **Olimpijski prvak Reke, igra v soboto** in nedeljo dve nogometni tekmi z Ilirijo, s čemer se zaključijo pomladna nogometna sezona v Ljubljani. Prvo srečanje Ilirije z Olimpijo na Reki letos v marcu je končalo, kakor znano, s 3:0 za Olimpijo. Z istim rezultatom je nedavno zmagala nad Haškomo, z 2:1 nad graškim GAK. Ilirija se bo gotovo smatrala dolžno popraviti neuspeh na Reki in računati je tudi vsled tega na lepo in ostro tekmo. Pričetek tekme oba dni ob 18. uri.

— **Hajduk na Reki.** Splitski Hajduk je oba dneva igral na Reki proti Olimpiji in zmagal prvi dan 2:1, drugi pa je igral neodločno 2:2. Goale sta zabila Poduje in Benčić.

— **Svečana izročitev pokala zagrebškemu podsavezu.** JNS je prejel brzajavno vest iz Beograda, da bo dne 5. julija povodom finalne tekme za državno prvenstvo med Gradjanskim in Jugoslavijo na svečan način izročen kraljev pokal zagrebškemu podsavezu. Pokal bo eventualno izročil Njeg. Vel. kralj Aleksander sam.

— **Zagreb, Hašk**: AF Novara 2:0, drugi dan 2:2; Sparta - Ilirija 6:1 (3:0); Gradi. rez. - Hašk rez. 1:1. Dunajski Simmering je v Subotici igral proti komb. moštvo Sanda in S. M. T. K. in zmagal z 2:0.

— **Praga:** DFC - Union Žižkov 0:3! Sparta je v Kolínu podlegla FC Kolínu z 1:0.

— **WAC** je zmagal v Varšavi nad Polonijo z 9:2; Kportklub je v Lvovu zmagal nad Czarni s 4:0. FC Bratislava - Admira (Dunaj) 2:0.

— **Slavija** je v Baslu igrala proti Nordstern s 3:3. MTK (Budimpešta) pa je zmagal na Chaux de Fonds Etode 6:2 (2:1).

— **Prvak Poljske je postal Pogon,** ki je nad Warto zmagal s 4:1.

— **Hazena:** Team A - team B 7:3.

— **Nemčija - Finska** 5:3.

— **Avstrijsko moštvo proti Švedski,** ki igra v Stockholmu 5. julija, bo tako-le sestavljeno: Aigner (Simmering); Rainer (Vienna), Tandler (Amat.); Richter (Rapid); Koch (Admira), Nitsch (Rapid), Neufeld (Hakoah), Häusler (Hakoah), Horwath (Simmering), Swatosch - Wesely (Rapid).

— **Reprezentativne tekme v Nemčiji.** V Nemčiji so se odigrale v nedeljo reprezentativne tekme. V Hallu je Srednja Nemčija porazila Severno Nemčijo s 3:0, v Kölnu Zapadna Nemčija Vzhodno Nemčijo s 5:2.

— **Corrigendum.** V našem poročilu o tekmi Concordia-Ilirija je ostalo včeraj mnogo pogršk. Tako je bilo čitati mesto Pažur Požar in Pajar, mesto back fack in dalje se ima glajati, da je Matko ubranil in ne ustrelil kot.

Julijska krajina

— **Trgovina in pomorski promet na Reki.** Danes ni na Reki bilo brez hipoteke, ni poslopja, ki bi ne bilo pasivno, ni meščana brez dolgova. Ali Reka uživa danes žalosten privilegij meratorija. Ni dolgo, ko so zastopniki trgovske zbornice znova potražili v Rimu, da je Reka bolna in v polni fazi propadanja, finančni minister De Stefani pa ni hotel sprejeti reskega odposlance. Izseljujejo se ne le delavci, ampak tudi trgovci in industrija. Kapital na Reki je večinoma last Tržičanov, Madžarov in Jugoslovenov. Industrija je na tleh. Leta 1918, so imeli Rečani 24.000 akcij Tržaškega Lloydja, pa je prišel ukaz, da so jih morali odstopiti. Leta 1913, je priplulo v pristanišče 9536 brodov in odplulo 9515. Lani je bilo prometa s prihodom in odhodom 3946, manjka torej 1500 brodov. Celo Sušaka se boje, pa vendar je znašal pomorski prevoz lesa s Sušaka lani 75.770 ton, z Reke pa 94.340, torej vendar več z Reke, ali mali Sušak jo skoro kmalu dohiti. Dovoljeno je posojilo 25 milijonov za pomoč industriji. Nič se še prav ne ve, kdaj sploh pride ta denar, čakajo pa že nanj grabeljivi spekulanti.

— **Prapor za fašiste v št. Petru na Krašu.** V nedeljo je bilo v št. Petru na Krašu živahno. Prišli so fašistovski odposlanci s raznih strani k razvrtju prapora za šempetersko organizacijo. Bilo je mnogo govorov, ki so naglašali, da ima fašizem nalogo ob meji, da uči drugorodce ljubiti Italijo in nje-

nega voditelja. Govorniki so posabili povedati, da vcepljajo drugorodcem fašisti ljudem znanje in palicami in revolverji. Slovensnost se je udeležila tudi vojaštvo. Ker niso bili navzoči slovenski učitelji, jih denuncira »Piccolo« pristojni oblast.

— **Iz Krmina izvažajo mizarske izdelke** ne le v Trst, ampak tudi v Egipt in druge dežele. Mizarska industrija si je v Krminu v povojnem času lepo opomogla. Tudi iz Solkana smo že beležili vest o zboljšanju razmer v mizarski stroki. Svoj čas pred vojnjo je bilo živahno stremeljenje za izvoz mizarskih izdelkov iz Solkana v Egipt in še drugam. Krmin se uveljavlja zopet tudi kot izvozni trg za sadje, pri čemur sodelujejo v lavenm zapadni slovenski Brici. V Krminu je bila pred vojno slovenska šola družbe sv. C. in M.

— **Zgodnji krompir iz goriške okolice.** Znana zadruga za izvoz krompirja v Vrtojbi, ustanovljena še pred vojno, nadaljuje dobro svoje delovanje. Sedaj je že začela z izvozom krompirja. Letošnjega bo najbrže okoli 200 vagonov in sicer dobrega in lepega. Južna Nemčija, posebno Bavarska, rada kupuje goriški krompir. Došli so že nemški trgovci, ki so sklenili z zadrugo kupčije.

— **Prireditve v šolske svrhe.** V nedeljo prirediti šentjakobska in magdalenska podružnica »Šolskega društva« v Trstu na vrtu Gospodarskega društva »pri Tirolcu« veselico, katere čisti dohodek je namenjen reševanju otrok sole pri Sv. Jakobu in otroškega vrtca pri Sv. Mar. Magdaleni. Pričakovati je dobrega uspeha.

— **Istrski brigantje zopet na delu.** Iz Pule poročajo, da so brigantje v noči na 29. pr. m. udrili v hišo kmeta Roka Ivančiča pri Vodjanju, katerega so ubili, njegovo ženo Katarino so težko ranili in odnesli so za 8000 lir vrednosti. Nesrečno ženo Katarino so pripeljali takoj v pulsko bolnico, kjer so ji morale odrezati eno nogo. Brigantje so izginili.

— **V Kalu na Kanalskem,** kjer so sami Slovenci, ima slovenski trgovec A. Leban samo italijanski napis. Občina, ki je zelo razsežna, ima še mnogo nerazdeljenega zemljišča. Treba se požuriti s prijavami. Kakor od mairske druždi, tako so odšli tudi iz Kala s trebuhom za kruhom po svetu najboljši mladi ljudje.

Domžale in njih razvoj

Bilo je že objavljeno, da bodo Domžale 9. avgusta z velikimi svečanostmi praznovali za trg. Domžale so se tekem prav kratkega časa močno razvile. Pred 35 leti po njih niti doslej povpraševali niso. Ne župnije, ne šole ni bilo. Ob Mlinščici, koder so sedaj močnejše tvornice slamninkov, so stale priproste žage in mlinci. Najbolj obljuben je bil Stob, takrat važno postajališče vozniškov, ki so prevažali blago z Dunaja skozi Ljubljano v Trst in nazaj. Za to ima stari Banerjev zemljevid Kranjske pač označen Stob, ne pa Domžal. Vsa okolica, ki je sedaj združena v trg s približno 2000 prebivalci, je štela takrat okrog 900 ljudi, ki so se preživljali večinoma s pletenjem lut in šivanjem slamninkov. Svoj izredni procvit imajo Domžale v posebni meri zahvaliti širnom Sloveniji znanemu kamničanu, ki praznuje letos 35-letnico. Radi svoje pohlevne vožnje pogosto zaničevani vlak nikakor ni tako malovereden, kakor ga smatrajo nekateri zabavljači, ki ne vedo, da je bil med vojno ena izmed redkih aktivnih železnic. Na stotisoče turistov izletnikov je že izvoz iz bele Ljubljane v prekrasne Kamniške planine. Vsako pomlad se vozijo nalejaganejšie dame v Domžale po svetovito znane domžalske slamnike. Na tisoče najfinjših slamninkov izvozi kamničan vsako leto iz Domžal na Nemško, Francosko in Anglesko. Kje je: lesna, mlevska, žitna, vinska trgovina poleg širom znane domžalske konjske trgovine? Brez kamničana bi Domžale res ne bile, kar so! Ko je imela 1890. leta steči po domžalskem polju kamniška železnica iz Trzina skozi Mengeš v Kamnik, so se temu uprli tedanji Mengšanji. Branili so se železnice s približno tako premišljenostjo, kot danes Ljubljana zračne postaje. Železniški tir se je zato res obrnil v Trzino proti Domžalam, ki so dobile tako tudi železniško postajo. Domžale so začele procvitati. Postale so središče slamninarske in drugih obrti, med katerimi si je slamninarstvo pridobilo svetovni sloves.

Francoski tisk o jugoslovenski umetnosti

Romancier Francis de Miomandre (r. 1880), ki je 1908. dobil Goncourtovo književno nagrado za delo »Spisano na vodi« in ki je pozneje obelodanil še celo vrsto uspešnih knjig, piše 27. junija v »L'Europe Nouvelle« tako-le o naši razstavi:

»Precej časa bo poteklo, preden bomo mogli razločevati karakteristične poteze, ki ločijo Srbe, Hrvate in Slovence, katere je zbrala ena in ista jugoslovenska sekcija v paviljonu gospoda Stevana Hribarja. Jugoslovanske umetnine imajo prav očitno značaj, ki bi ga človek spoznal med sto drugimi.

Paviljon sam se jako preprost, domala brez okrasa, izveniši veličastna vrata iz rezljane lesa, iz istega temnega in toplega lesa, iz katerega je napravljena lopa, in pa gole sohe, ki nalik vitkim in velikim svečnikom stoje ob početku stopnišča. V prvem nadstropju predstavlja freska seljaški ples srednjega in nekam slovenskega gibanja, v narodnih nošah; v teh sijajnih opravih, ki jih nahajamo povsod, iz sukna ali iz bele volne; omenjene obleke so vezene in včasih do skrajne možnosti preobložene z lepimi motivi, tako dovršeno krasnimi, da je vsak človek, ki jih nosi, pa ko bi bil najubožnejši ovčar, nekoliko podoben kralju. Nadalje vidiš lesene oziroma usnjene zaboje, napolnjene z lutkami, tudi v narodni noši. Pisane rute in ogrinjala, olispane srajce, vošene sveče, izdelane nalik draguljem in poslikane z najboljšimi barvami, skrinje, dletovane in vrezane kot čipke, stenske opone, mozaične mize, blazine in podglavniki, preproge z geometričnimi risbami, vse razodeva zmeren narod, ki pa je prav iz te treznosti potegnil ves okus in vse dostojanstvo, kar mu ga je mogla dati.

86

OSKAR H.

Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

V Arankinih temnih očeh je zažarelo sovraštvo. »Svoje poslanje! Ali hočeš razbiti in razkosati monarhijo zopet vzpostaviti? Ali hočeš narode, ki so se vriskaje osvobodili težkih jih spon, zopet združiti pod gospodstvo slabega vladarja? To je pravtako nemogoče, kakor da bi hotel klatiti zvezde z nebeškega svoda!«

»Ne mislim na to, da bi zopet vzpostavil celokupno monarhijo. Hočem samo pomagati in delovati na to, da se vrne kralju ogrskemu vladarska krona.«

»Nečemo Habsburžanov!«

»Aranka, on je moj cesar, ki sem mu prisegel zvestobo!«

Premagalo je v nji čustvo samoponosu.

»Povej mi, kaj naj bo z nama?«

Molčal je. Bolest odločite mu je lebdela kakor crna senca pred očmi.

Tudi ona je vstrajala v molčečem pričakovanju. »Aranka, samo polagoma je v meni vzrasla vera v kasnejšo srečo. Ta vera je postala velika in silna. Ko se cesar zopet vrne v svojo državo, nas ne more ničesar več ločiti. Takrat hočem priti po Tebe kot solnce mojega domovja.

»Pod tem pogojem nikdar!«

»Aranka, kaj naj pomeni ta beseda?«

V divji duševni bolesti je zaklicala: »Ti me ne ljubiš tako, kakor sem jaz sanjala, ker bi sicer ne mogel stavitj takšnih pogojev. Nikdar ne bo več v kraljevskem dvorcu živel noben Habsburžan!«

Grof Wolkenstein se je dvignil. »Aranka, nečem izsiljevati Tvoje ljubezni. Ko se zopet vrnem na strani svojega kralja, bom stvil mite zadnje svoje vprašanje. Ne bodi huda, ni mi mogoče drugače.«

Pred vratni njene duše je še stala kakor iz jekla kljubovalnost. Težko se je borila z njo. Toda srce je zmagalo. Neodolljivo čustvo ljubezni je buknilo na dan. Objela ga je okrog vratu. »Vrni se zopet! Kadarkoli se vrneš, vsikdar me najdeš, da Te sprejemem z odprtimi rokami!«

Objel jo je in jo nato nežno posadil v naslonjač. »Bog naj čuval, Aranka! Zdravstvuj, Aranka, in z Bogom!«

»Prisluškovala je, dokler je bilo slišati njegove stopnje, nato pa se je brez moči zgrudila v blazino. Obvladala jo je silna bol ob razvalinah pričakovane sreče, dokler niso vroče solze ohladile pekočo bolešč njene duše.

Grof Wolkenstein je bil slabe volje. Vsedel se je v avto ter se v besnem diru odpeljal proti avstrijski meji. Spomin na prizor, ki ga je doživel z Aranko, mu je sekal globoke rane v srce. Čutil je sam, da je bilo to slovo za vedno. Jel se je kesati, da je žrtvoval svojo življenjsko srečo ideji, da bi zopet izvojeval cesarju izgubljeno krono. Arankina vdana ljubezen bi bila zasledila boljšo usodo. Zrl in je pred

seboj, kako se je tresla od jeze in bolesti, ker ni mogla razumeti moža, ki je zapostavljal njeno mladost in lepoto neizvedljivemu stremeljenju zopet vzpostaviti razpadlo državo. Vglobil se je v svojo dušo in kruto obojal svoje ravnanje. Ali je imel pravico zaničevati nežnerno ljubezen, ki mu jo je darovala Aranka, ali je imel pravico uničiti zadnje cvetke, ki mu jih nudi življenje na ljubo nedosegljivemu svojemu smrtu? Muke težkih dvomov so mu zmedle jasno misljenje. Načrt, ki ga je sestavil, se mu je zdel ničev, jedva vreden visoke cene, ki bi jo moral zanj plačati. V njem se je pojavila volja, da bi se vrnil in ponudil svoji izvoljeni roko k življenjski zvezi. Njene sreče ne sme uničiti. Toda predno se je volja spremenila v dejanje, se je spomnil svoje prisege, da hoče brez samopasnosti posvetiti svoje življenje sinu nekoč toli oboževane princezine. Svoji prisegi se ne sme izneveriti. Ne sme se izneveriti samemu sebi in svojemu načrtu. Energično je stisnil ustnice, ki jih je že zaokrožil, da bi dal ukaz, naj se voz obrne. Njegova odločitev je bila sedaj trdna kakor skala in ničesar ga ni več moglo odvrniti od storjenega sklepa.

Toni Hofer je s sočutvom zrl na težko borbo, ki se je razvijala v duši njegovega gospodarja. Tako dobro je poznal njegovo bistvo, da je uganil grofne misli. Bolelo ga je, da je hotel grof v svoji zvestobi do padlega cesarja zaigrati svojo zadnjo ljubezensko srečo. Kako rad bi imel mlado, lepo baroneso, da bi postala soproga njegovega gospodarja. In ako je usoda odločila drugače? Toni je bil že navajen resignacije. Avto je dirjal naprej brez prestanka. Na Dunaju se je presedel grof na vlak in se

odpravil proti jugu. Njegova pot ga je vodila v Svico.

Tu je čakal nanj cesar Karel. Veselo ga je pozdravil. »Z največjo nestrpnostjo sem čakal na vaš govor!« Wolkenstein. Poročila, ki sem jih dobil, mi pravijo, da se je Vaš načrt popolnoma posrečil. Na dejam se, da mi prinašate prijetna poročila.

Radostno cesarjevo razpoloženje je silno ganilo grofa. »Veličanstvo, ne morem zamolčati, da smatra madžarski državni upravitelj Horthy čas za neugoden, da bi se izvršile priprave za povratek vašega veličanstva na Madžarsko. Razpoloženje madžarskega naroda ni naklonjeno vzpostavitvi habsburške dinastije. Madžari hočejo sicer pridržati monarhijo, hočejo pa za vladarja tujeja kneza. Imenujejo se kandidati, katerih izvolitev bi obvarovala Madžarsko pred novimi političnimi zapletitjaji. Med temi kandidati sta na prvem mestu vojvoda Teck in princ Ciril bolgarski.«

Karel je nevrno zrl grofu v oči. »Saj sem vendar jaz maziljen in kronani kralj ogrski. Meni so prisegli zvestobo! Dokler živim, si ne morejo izbrati drugega kralja!«

Wolkenstein je molče poslušal te besede. Smilil se mu je nesrečni vladar, ki so ga varale zadnje nade. Karel je nadaljeval: »Horthy ima vendar vse vojaštvo v svojih rokah. Ako on hoče, me lahko zopet pod zaščito orožja posadi na ogrski prestol.«

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 1. julija 1925.

«Slovenska» cerkev...

V borbi proti načrtu šolskega zakona nedostaja klerikalnim argumentov, ki bi učinkovali na nerazodno ljudsko maso. Za to se poslužujejo vseh mogočih sredstev, da ustvarijo v ljudstvu nerazpoloženje proti temu zakonskemu načrtu. V to svrhu operirajo tudi s cerkvijo. Toda tudi cerkev je mnogo izgubila na svoji privlačni sili, ker so jo klerikalci že preveč vlačili v vsakdanjo politično borbo in tako do kosti kompromitirali pojem katoliške cerkve. Zdi se jim torej, da bi cerkev, ako bi povdarjala njeno katolištvo, v tej borbi posebej ne vlekla, za to so jo proglasili za — slovensko, me-ma pač, da je sedaj slovenstvo pri našem ljudstvu adut. Pravijo, da se bori za pravice slovenskega jezika. V tej borbi se sklicujejo tudi na interese cerkve. Toda kakšen interes na naj ima na pravihah slovenskega jezika — katoliška cerkev, ko je katoličanstvo vendar internacionalno? Zato se je klerikalcem zdelo potrebno, da to cerkev proglase za specifično — slovensko. Prav. vprašamo samo: Ali ima ta cerkev samo en bistveni znak slovenstva na sebi? Niti enega! Katoliška cerkev je izrazito romanski, predvsem seveda italijanski produkt. Vrhovni poglavar te cerkve je italijan, vsa višja hierarhija je italijanska in vsi višji cerkveni dostojanstveniki so slepo orodje v rokah te italijanske hierarhije. Obredni jezik te cerkve je latinski in narodnemu jeziku se priznava le toliko pravice, v kolikor je pač neizogibno potrebno, da se obdrži ljudske mase v oblasti in na vajah.

Ako bi bila ta katoliška cerkev pri nas Slovinci v resnici slovenska, bi morali že zdavnaj imeti po naših cerkvah bogoslužni jezik slovenski in slovenski cerkveni dostojanstveniki bi lahko ob prevaru, ako bi bili v resnici Slovinci, napravili, ko jih Avstrija ni mogla več terorizirati, kratek proces z ustanovitvijo res narodne, pod nobenim tujim vplivom stoječe slovenske cerkve. Tega pa niso storili, zato tudi ne more biti nobenega govora o kakršnikoli slovenski cerkvi! Katoličani v Sloveniji so slejkoprej pripadniki one vesoljne katoliške cerkve, ki jo komandirajo v Rimu in ki ji dajejo izključno smer italijanski cerkveni poglavarji. Katoliška cerkev v Sloveniji je do pite takšna, kakršna je v Italiji in v Španiji in drugod. V vodilnih cerkvenih krogih v Rimu bi za to sigurno zavladal vihar ogorčenja, ako bi izvedeli, da gotovi krogi v Ljubljani proglasio katoliško cerkev v Sloveniji za samopravno slovensko cerkev. Samopravna slovenska cerkev bi namreč obstajala samo takrat, ako bi se slovenski katoliški odcepili od Rima. O kakšni odcepitvi od Rima pa doslej še nismo ničesar slišali, najmanj pa v tistih krogih, ki sedaj operirajo s slovensko cerkvijo.

Zato je govorjenje o slovenski cerkvi samo nesramno varanje nerazodnih ljudskih mas, preračunljeno v to, da bi se jim sugeriralo mnenje, kakor da je katoličanstvo v Sloveniji res narodna institucija, ki ima kot taka pravico, da se vmešava v vzgojo bodočega naraščaja.

— Rezultati medletnih šolskih tekem v Beogradu, ki so bili doslej priobčeni po raznih listih, so samo domneva. Oficijelno bodo šole objavljene, čim tehnični odbor zaključi svoje delo.

— Kongres zdravnikov se letos vrši v Dubrovniku v prvi polovici septembra.

— Promocija. Na gospodarsko-šumarski fakulteti v Zagrebu je dne 30. junija napravil inženjerski izpit g. Josip Željko iz ugledne primorske rodbine. Čestitamo!

— Za inženirsko strojno stroko je bil promoviran na Dunaju gosp. Leopold Šavčič, sin železniškega uradnika v Kočevju.

— Posnemajte! Poslali smo začetkom t. l. vsem denarnim zavodom v Sloveniji okoliščine, da bi prispevali za slepe. Razen onih, ki smo jih že objavili, so se zgledali še sledeči: Občinska hranilnica na Vrhniki 200 Din, Hranilnica in posojilnica v Kamniku 200 Din, Posojilnica v Radovljici 250 Din, Posojilnica v Mariboru 1000 Din, Celjska posojilnica v Celju 150 Din, Posojilnica v Vitanju 50 Din, Savinska posojilnica v Zalcu 100 Din, Posojilnica v Črnomlju 50 Din, Posojilnica pri Sv. Lenartu 100 Din, Posojilnica v Slov. Bistrici 50 Din, Posojilnica v Vojku 100 Din, Posojilnica Logatcu 250 Din, Posojilnica v Framu 200 Din, Ljudska posojilnica v Celju 200 Din, Hranilnica in posojilnica v Škocijanu 200 Din, Posojilnica v Cerknici 250 Din, Kmečka del. hran. in posojilnica v Trbovljah 50 Din, Vsem darovalcem se odbor kar najiskrejeje zahvaljuje in prosi ostale denarne zavode, naj slede temu vzgledu. — Odbor Podpornega društva slepih v Ljubljani.

— Volitve v obrtno sodišče. Ker poteče rok za volitve seznanjen je 4. t. m. je »Gremij trgovcev« v Ljubljani zaprosil velikega župana za podaljšanje tega roka. Po informacijah, ki jih je prejel Gremij, bo veliki župan rok podaljšal do 15. t. m. Vsi tedaj se ponovno opozarjajo vsi zainteresirani, da so glasom razpisu v »Uradnem Listu« št. 58 dolžni vložiti v določenem roku izpolnjen seznam pri mestnem magistratu. Tiskovine se dobe v mestni posvetovalnici št. 22.

— Pravda radi zgradbe posu na Fužinah. Poročajo nam: Novi železobetonski most čez Ljubljansko pri Fužinah je na pol dograjen, nadaljnje delo pa je vevška papirnica baje ustavila, ker so se občine, zainteresirane na tem mostu, t. j. D. M. v Polju, Hrušica, Kašelj i. dr., uprle k grad-

benim stroškom prispevati. Nastala je pravda in sedaj ima zadevo politična instanca v rokah. Vse gori imenovane občine so seveda v klerikalnih rokah!

— Slabe ceste. Pišejo nam: Vse pri- tožbe radi slabih cest so, kakor se zdi, »bob v steno«. Nihče se ne zane. Večina cest na kmetih je že v takem stanju, da je upravičena bojazen, da se jih sploh ne da v doglednem času popraviti, in če bodo kdaj popravljene, bo to mogoče samo z velikimi stroški. Vprašamo, kdo je kriv te skrajne brezbrčnosti in kdo bo nosil velike stroške, ko bo treba te razdirne ceste takorekoč znova graditi? Posledice slabih cest že čutimo: ni nobenega tujkega prometa. Avtomobili, ki so lansko leto vozili po vaseh izletnike, izostajajo radi slabih cest. Torej to je naš napredek in propaganda za tujski promet! Število cestarjev so znatno znižali in baje tudi njih plače. Ni čuda torej, ako se jih ne vidi več na cesti, nego k večjemu ob cesti, kjer obdelujejo svoje njivice ali si kosijo travo. Pa tudi nekdanji tako sloveče deželne ceste Slovenije so v takem stanju, da bo tudi po teh nemogoča avtomobilska vožnja. In potem se čudimo, da ni tujcev? Radovedni smo, koliko je na tem resnice, kar se že javno pripoveduje, da je imel odisej za vzdrževanje cest lansko leto dva milijona dinarjev prihrankov? Zakaj bo ta denar in v koliko odstotki se bo obrestoval, ko bo treba ceste popolnoma znova graditi?

U ne vperjete?

da eden par nogavic z žigom in znamko (drčto, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste varovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.

— Planinski dom na Mirni gori se že ne bo mogel otvoriti 5. julija t. l., ker so zavirale delo ob graditvi razne nepravilnosti. Kakor denarne in vremenske; kljub temu pa je že precej izvršenega. To naj blagovolijo upoštevati izletniki, ki se odpravljajo v Belo Krajino. Vendar pa se bo ta dan obrnil na gori tudi kak janjec na raznjo. Ko bo pa dom popolnoma dograjen, naznanimo pravočasno otvoritev v časopisu.

— Popravek. Koncert »Ljubljanskega Zvona« v Rogoški Slatini se vrši dne 11. julija in ne 5. julija, kakor smo včeraj javili.

— Iz Rogoške Slatine nam poročajo: Navzlic skrajno neugodnemu vremenu je naposled tudi letos došel trenutek, ko bi lahko rekli: evo, zdravilišče je izgubilo značaj »praznotec«; a to ni nikoli prej, nego, da se šeta vsaj 500 gostov po njem. Karakteristično za letošnjo sezono vsaj doslej je nekoliko manjše število posetnikov iz južne dela naše države, zato pa jak porast iz Madžarske. In iz — Slovenije. Ali pravzaprav iz »Kranjske«; kajti, kar se tiče »Stajerske« Rogoške Slatine in njenih ožlih rojakov, velja zanjo i letos: nemo propheta in patria. — Vidovdan smo proslavili nad vse dostojno; izredna je bila razsvetljava na predvečer, ki je po sodbi najstarejših gostov prekosila vse dosedanje, tudi iz avstrijske dobe: od goobdenega paviliona do Glavnega kopališča, od Zdraviliškega do Aleksandrovega doma se je vse kopalo v morju luči. blestelo v umetnih ognjih in raketa, Slavije je zvečer zaključila sokolska akademija, ki je do zadnjega kotička napolnila veliko dvorano in so se je udeležili do zadnjega tudi inozemski gostje — torej »internationalna publika« v najširšem in najboljšem pomenu. Na praznik sv. Petra in Pavla so dospeli sem zdraviliški zastopniki Društva narodov, ki so bili na postaji svečano sprejeti. Njim na čast se je po skupni večerji ponovila razsvetljava zdravilišča. Veleodlične goste je presenetila lepota kraja in vzornost zdraviliških naprav.

— Iz Podpečti pod Krimom nam poročajo: Vidov predvečer smo pri nas praznovali zelo slovesno. Velikostan kres je zaplotal na Sv. Ani in štirje trobentači so zatrobili v mirno noč ter opozorili v dolini stanujoče občane na pričetek slovesnosti. Umetni ognji in streljanje je še povečalo našo prireditev. Gospod A. Novak nam je v kratkih besedah razjasnil pomen Vidovega dne ter zaključil svoj govor z vzklikom: »Slava padlim borcem na Kosovem!«

— Znižanje cene mleku, gostilniške hrane ter klobas in hrenovk. Mestno tržno nadzorstvo je že sporočilo javnosti, da se bo morala znižati cena mleku s 1. julijem t. l. Pri mestnem tržnem nadzorstvu so se zgledali zastopniki mlekarke zadrage in prodajalcev mleka radi regulacije cene mleku. Pri nabavi mleka na dom se je dogel sporazum ter se bo mleko prodajalo na dom postavljen po cenah s 1. julijem po 3 Din za liter. Glede prodajne cene mleka na trgu pa se sporazum ni mogel doseči, ker so zastopniki prodajalcev mleka vstrajali pri tem, da se prodaja mleko na trgu po 2.75 Din. Mestno tržno nadzorstvo pa zahteva, da bodi prodajna cena mleku na trgu 2.50 Din, to je 50 para sorazmerno cene, kakor je bila prejšnja prodajna cena, ter nobenimi pogoji ne bo pustilo prodajati mleko dražje na trgu. Radi znižanja cen gostilniški prehrani so pogajanja v teku s člani zadrage gostilničarjev ter se bo tudi to vprašanje v najkrajšem času ugodno rešilo. Izdelovalce klobas in hrenovk, ki doslej niso znižali cen svojim izdelkom, bo tudi pozvalo mestno tržno nadzorstvo, da znižajo cene klobasam in hrenovkam, ker je sedaj v primeru s padcem cen mesa tudi ta izdelek predr.

— Davčni vijak. Gostilničar nam piše: Te dni sem dobil po železnici vino iz Biželskega. Sodi so puščali in dognal sem, da ga je manjkalo 8.5 litra, a državne trošarine in mestne užitnine sem moral plačati natančno po cimetu. Poleg škode na vinu sem moral na mitnici plačati še Din 19.98 davčine od vina, ki ga sploh prejel nisem in to v smislu najnovejše naredbe naše finančne uprave. Dosedaj je finančna uprava uvidela sama, da sodi niso stekle in da se med transportom vedno izgubi nekaj vina, bodisi ga vsrkajo doge, da se osuši ali da izteče, zato so na mitnici vedno nekaj procentov odbili za to kalo. Sedaj pa se je našel uradnik, ki je bolj papeški kakor papež sam in izdal je to najnovejšo brezsmiselno naredbo. Zahtevamo, da se ta krivična naredba takoj odpravi in upostavi zopet stara, smiselna in pravična. Gostilničar.

— Čemu vozil vlak v Kranjsko goro? Turist nam piše: Popoldanski gorenjski vlak, ki odhaja sedaj iz Ljubljane ob 14.50, nekdo ni imel zveze proti Dovjemu in Kranjski gori. Šele na prošnjo in zahtevo turistov je železniška uprava odredila, da vozil vlak proti Kranjski gori s priklopkom na ta vlak na Jesenicah. Zanašajoč se na to, se je v soboto 27. junija odpravilo s tem vlakom okrog 150 do 200 turistov deloma na Triglav preko Mojstrane, deloma pa na Vršč, Mojstrovko in sosedne gore. Ker so se ta dan končale tudi šole, je bil na vlak seveda velikanski naval. Posledica je bila, da je vlak odšel z zamudo že iz Ljubljane. Ta zamuda se je od postaje do postaje večala in vlak je prišel na Jesenice skoro s polurno zamudo. Ko so turisti izstopili na Jesenicah, so v svoje nemalo presenečenje izvedeli, da je vlak proti Planici odšel že pred 10 minutami, ne da bi čakal na ljubljanski vlak. Turisti so bili tako prišljeni, da na Jesenicah čakajo dobre štiri ure na večerni vlak ali pa se peš napotijo proti Dovjemu in Kranjski gori. Da je med njimi zavladalo radi tega velikanske razburjenje, se samo ob sebi razume. Ako bi vlak odhjal, čim ni bilo ob določenih minutih ljubljanskega, bi se nam stvar zdelo umiljiva, da pa je čakal na ljubljanskega 20 min., potem pa jo vseeno odhjal, to je kuriozno. Zamuda je menda zamuda. Ako je vlak že enkrat napravil 20minutno zamudo, bi brez težjih posledic pač še lahko napravil nadaljnih 10 minut zakasnitve, ker v Planici pač ne more zamuditi nobene zveze in kak katastrofe se tudi ni treba bati. Pa te uvidenosti na postaji na Jesenicah niso imeli in so raje spravili stotino turistov v najmučnejšo situacijo. Tako je odšel vlak veselo v Planico skoraj prazen, na Jesenicah pa so kletli turisti železniško upravo, ker so vkljub voznemu listku v Dovje in Kranjsko goro morali vzeti pot pod noge in se peš odpraviti v Jesenice. Kaj takega se ne sme več prigoditi!

— Zračni promet Trst - Dunaj preko Celovca. Iz Trsta poročajo, da je sklenjena zračna črta iz Trsta na Dunaj preko Celovca. Vzdrževala jo bo družba »Adria-Espresso«, v kateri sta tudi baron Economo in O. Cosulich. Promet se bo vršil z Junkersovimi letali. Prostora je na vsakem letalu za deset potnikov. Polet bo vodil v obe smeri vsak dan, izvenredne nedelje. Vožnja bo trajala 3 ure 4 ure in bo stala toliko, kolikor stane prvi razred po železnici, ki vozi iz Trsta na Dunaj 13 ur. Prvi poskusni polet se je izvršil v nedeljo. Junkers 13 je prišel z Dunaja v Žavlj pri Trstu redno. Z letalom se je pripeljal iz Celovca tammošnji župan in italijanski konzul. Z Dunaja do Celovca je trajala vožnja 1 uro 40 minut, od Celovca do Trsta 1 uro 30 minut. Reden promet se prične s 1. avgustom. Letala bodo sprejemala poštno pošiljavo do 30 kil težje, blago do 300 kg. Dolgo časa se je razpravljalo o tem, da bi se vršil zračni promet med Trstom in Dunajem preko Ljubljane, sedaj pa vidimo, kako se Junkersova letala izognejo Jugoslavije in bodo plula le čez avstrijska tla na Dunaj.

— V smrt radi ponarejenega spričevala in slabega uspeha v šoli. Pred dnevi je maturant sarajevske tehnične šole Filip Kocijančič napisal pismo, v katerem javlja, da ga ne bodo več videli, ker ga bodo zaradi valovi hladne reke. Kocijančič je pred dvema letoma prišel iz Ljubljane s pričevalom, da je dovršil dva razreda tehnične šole. Sedaj se je ugotovilo, da je spričevalo ponarejeno in zato ni bil pripuščen k maturi. Verjetno je, da je Kocijančič samomor se izvršil. Pred dnevi je istotako izginil 14letni Drago Gvozdenič.

— Smrtni skok starčka. V dubrovniški bolnici se je lečil 63letni Mato Ogresta. Ker se bolezen ni obrnila na boljše, nasprotno je starec hiral od dne do dne, je sklenil, da napravi svojemu trpljenju konec. Nekega večera je skočil z okna bolnice in se ubil. Našli so ga popolnoma razmesarjenega.

— Trgovci z belim blagom. V Novem Sadu je policija prišla pustolovca Rešida Džavidbegovića iz Skoplja, ki je trgoval z belim blagom. S pomočjo Ljubomirja Timilića, lastnika nekega ljubljanskega agentura v Skoplju, je izvažil mlada dekleta iz Beograda in Novega Sada v Smirno za turške hareme. Prijet je bil tudi Timilić. Vrše se obširne preiskave.

— Požar na Ilovici. Včeraj okoli 14. je začelo goriti v kozoletu posestnika Ivana Vrbince na Ilovici. Prihitela je takoj požarna bramba z Barja, na pomoč pa so prišli tudi ljubljanski gostilci. Po napornem gašenju se je gasilec posrečilo ogenj omejiti in preprečiti, da se ni razširil na bližnja poslopja. V kozoletu je zgorelo okoli 100 kvintalov sena, dalje mnogo poljskega orodja, 1 kočija, 1 voz, 1 slamoreznila itd. Škoda pa znaša okoli 300.000 Din, zavarovalna pa 33.500 Din. Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno, verjetno pa sta ga zanetila Vrbinceva otroka, igrajuča se pri kozoletu.

— Tragedija ruskega begunca. V Beogradu se je pred dnevi oobil ruski begunec Vitomir Žurakovski, muzikant-narednik kraljeve garde. Motiv dejanja: pijača, beda, razdraženi živci.

VAŽNA IZNAJDBA. Inž. W. Sness je iznašel turbino, ki s pomočjo skorzi tekoče vode proizvaja potom propelerja električno moč, ne da bi zavirala plovbo. — Slika kaže tako turbino v trenot ku, ko se potaplja.

— Čebele do smrti opikale seljaka. Seljaka Jovo Babića iz Gornje polja v Črni gori so čebele tako opikale, da je umrl. Babić je hotel ukrasti panj.

— Nasilni potniki. V vlaku, ki je 28. tm. vozil okoli 6. iz Vižmarjev proti Ljubljani, so se vozili med drugim trgovci A. W. uradnik N. S. in uradnica E. S. Ker je W. pred straniščem opravil potrebo, ga je sprevednik Fran Mertel opozoril na vozne predpise. W. pa je sprevednika udaril s pestjo po obrazu, ga nato butnil ob steno in ga z rokami stiskal za vrat. Pri tem je sodeloval tudi S. »Gospodična uradnica« pa je sprevednika obkledala s poskomi. Čedna trojica se bo zagovarjala pred sodiščem.

— Dolg jezik ima čevljarji mojster Alojzij B. Ko ga je 29. t. m. v Strelški ulici ustavlil stražnik, ker je zvečer vozil brez luči, je tega zmerjal s »primorsko barabo«, »lumpom« itd. Mož bi imel opravka s sodiščem.

— Žrtve strele. V Orahovici je udarila strela v hišo Leopolda Steinerja. Strela je hišo porušila. Izpod razvalin so potegnili težko ranjenega Steinerja, dočim je bil njegov pomočnik Atlagić mrtev.

Iz Ljubljane.

— Trikratni jubilej je letos slavil g. Alojzij Erjavec, čevljarji mojster na Kongresnem trgu št. 13. Dne 1. februarja t. l. je praznoval 20letnico, odkar stoji na čelu bolniškega podpornega društva čevljarjev v Ljubljani, dne 12. maja je slavil 30letnico poroke s svojo soprogo Marijo roj. Zupanc in danes dne 1. julija praznuje svojo 60letnico. Jubilar je ugleden obrtnik, navdušen narodnjak in zvest pristaš napredne misli. Posebno pri sreču me je bilo vsikdar Sokolstvo. Tudi ob svojem jubileju se je spomnil na Sokola ter daroval 50 Din. v Turkov sklad za Sokolski Tabo. Zvestemu somišljeniku ključemo ob jubileju »Še na mnoga leta!«

— Podružnica FS. na realki v Ljubljani ima do 4. julija uradne ure vsak dan od 15. do 16. Člani podružnice, prinesite slike za počitniške vozne izprave (almanah in vozna legitimacija). 1315n

— Hodnike tudi pred mestna poslopja! Pišejo nam: Po stavbnem redu za mesto Ljubljana ima vsak gospodar napraviti pred svojo hišo, odn. vrtom ob cesti, na lastne stroške kament ali pa asfaltran hodnik. Če tega ne izvrši, ga stavbni urad takoj »prime«, magistrat pa kaznuje! Na Resljevi cesti pa ima naša mestna občina dve poslopji in vrt svoje planine, a še do sedaj ni dala napraviti pred poslopjema in ob ograji vrta potrebnega hodnika.

— Razbiti in obrabljeni trotoarji. Grentski svet je odredil in odobril proračune za popravo naslednjih hodnikov: v Florjanski ulici, na Vodnikovem trgu in na Sv. Petra cesti; tlakovanje Miklošičeve ceste (tam položijo ob Ceste na Južno žel. do Uniona tudi električni kabel); poprava tlaka v Knafevi ulici, ob stolni cerkvi napravilo asfaltni tlak. V Slomškovi ulici so nadomestili pokvarjene dele asfaltnega hodnika ob vrtu Lazaristov in usmiljenk z novim in ob nasprotni strani ob hiši št. 27. Istotako. Tako se počasi urejajo stari hodniki v mestu, kar pa stane mestno občino tudi lepe tisočake!

— Nove stavbe. Na Kodeljevem so ravnokar v surovem zidovju dogradili poslopje »Mladinski dom«. Ta enonadstropna stavba je tudi že pokrita. Na istem svetu je zgrajena tudi zasebna stanovanjska pritlična hiša; na ljubljanskem polju je volaško skladišče dograjeno. V Sp. Šiški je pri zgradbi tamkajšnje cerkve temeljno zidovje dograjeno: prihodnje leto bodo zgradili franciškanli poleg cerkve tudi enonadstropno župnišče, ki bo stalo uboge Šiškarje še posebej 2—3 milijone dinarjev. Kje so pa: cesta do te cerkve na polju, zvonovi, orglje, opravla!

— Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 22. do 30. junija beleži to-le statistiko: Umrla je 22 oseb, 10 moških in 12 žensk. Smrtni vzroki: jetika na sopilih 6, razne druge zle novotvorbe 2, vnetje možganskih men, bolezen na srcu 4, boleznj ob porodu 1, prirojena slabost 2, starost 1, druge boleznj 5. Med tem časom se je rodilo 42 otrok, 23 dečkov (2 mrtvorojena) in 19 deklic. Naznaneje nalezljive boleznj: griza 1, škrlatinka 1, dušljivi kašelj 1.

Iz Maribora.

— In Odhod opernega pevca g. Vekoslava Janka. Popularni operni pevec, bariton Narodnega gledališča v Mariboru je bil angažiran za opero v Ljubljani. V Mariboru je imel včeraj poslovilni večer, na katerem mu je publika prirejala prisrčne ovacije.

— m Zlatič in Čič v okovih. Roparska morila Zlatič in Čič sta takoj po razglasitvi obsodbe dobila okove. Čič je baje z njimi zadovoljen, ne pa Zlatič, ki ponoči nič ne spi. Zatrjujejo, da ima strah pred visilicami.

— m S cirksom je šel. Pred kratkim je iz Maribora izginil 11-letni Fran Robič. Vsa poizvedovanja za njim so ostala brezuspešna, dokler ni prišlo iz Ljubljane pismo, v katerem je neka dama pisala, da je dekča videla med cirkuškimi Arabci. V Zagrebu so sedaj policijski agenti mladega Robiča izsledili v cirkušu Kludsky. Med zmorci se je dobro počutil, navzlic temu pa je moral nazaj v Maribor.

— m Nezgode pri dirkah. Pri dirki na Teznu je mehanik Josip Jerkal padel z motorja in se znatno poškodoval na glavi. Ima pa tudi notranje poškodbe. Pri dirki »Gim Khana« se je znatno poškodoval Elči Vodišek iz Ljubljane.

Iz Celja.

— c 60letnica celjske Mestne hranilnice. Kakor smo že poročali, slavi letos Mestna hranilnica celjska 60letni jubilej svojega obstanka. Odbor Mestne hranilnice je v svoji zadnji seji sklenil ob tej slavnostni priliki votirati 1.000.000 dinarjev. Iz te vsote naj bi se zidala stanovanja v mestni občini. Umesten sklep, ki bi naj našel mnogo posnemalcev!

— c Državna realna gimnazija v Celju. V začetku šolskega leta 1924-25 je bil na zavodu 324 dijakov, ob sklepu šolskega leta 308. Od teh jih ima odliko 30 (10 %), uspešno jih je dovršilo 209 (68 %), razredni izpit jih ima 43 (14 %), razreda jih ni dovršilo 22 (7 %), neizprani so 4 (1 %).

— c Društveni občni zbori. Ciril-Metodovi podružnici v Celju imata v četrtek 2. julija ob 20. v klubovi sobi Celjskega doma svoj letošnji redni občni zbor. Zeleti je, da bi bil obisk občnega zbora kar najštevilnejši. — Občeslovensko obrtno društvo v Celju sklicuje svoj redni letni občni zbor za četrtek dne 9. julija zvečer ob 20. v restavraciji Narodnega doma. Dnevni red običajen. — Uradniška stavbna zadruga ima svoj redni občni zbor v soboto dne 4. julija ob pol 20. zvečer v Narodnem domu.

Reklama

Koliko stane reklama? Reklamni bureau družbe »American Publisher Association« podaja nekoliko številko o izdatkih za reklamo velikih ameriških trdk. Družba American Tobacco prednjači z reklamo in sicer s svoto 10 milijonov frankov. Ogromne svote izdaja industrija za milo in toaletna sredstva. Lever Bros v Newyorku ogromna tovarna za milo, potroši za novinsko reklamo 11.256.900 frankov. Družba Pepsodent (sredstvo za čiščenje zob) izkazuje za svoja reklamna naznanila svoto 4.400.000 frankov. Družba Colgate (milo, parfumi itd.) izda največ za novinska naznanila in menda zavzema dve tretjini vseh naznanilnih izdatkov, ki so znašali 8.190.000 frankov leta 1923. Za petrolejske produkte stoji na prvem mestu Standard Oil Comp of Indiana s 7.800.000 frankov, Vacuum Oil Co. izda 105.000 dolarjev za časopise in 472.880 dolarjev za naznanila. Na četrtem mestu med največjimi ameriški inserenti stoji Viktor Talking Machine Co. (gramofoni) z reklamnim budgetom 13.743.000 frankov. Velike svote izdajajo tudi fabrikanti avtomobilov in obrozev za kolesa in sicer Dodge Brothers 8.807.800 frankov, druge trvdke po 7 milijonov itd. Trvdke v stroki živili izdajajo 3 do 5 milijonov za reklamo. Treba bi bilo pristeti k tem zneskom še stroške za lepake, letake, pismena vabila itd.

To so svote velikih trdk, pa tudi manjše in male trvdke v Ameriki razumejo dobro korist reklame in se je pridno poslužujejo, vse drugače, kakor pa se to godi v Evropi se po največ deželah. Pri nas v Jugoslaviji, tudi v Sloveniji, je še malo reklame. Z gospodarskim razvojem pa pride menda sama po sebi. Toda tudi glede na sedanj položaj bi morala biti reklama pri nas vsaj malo bolj razvita!

Proti obolelosti deluje s kolosalnim uspehom samo **VILFANOV CAJ** kar priznava vsi strokovnjaki — Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah — Proizvajal: Kem. pharm. laboratorij **Mr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204 1161

Gospodarstvo

Zagrebska občina proti draginji

V Zagrebu se je pojavil prav žilav pokret proti draginji, kateremu načeljuje občinske oblasti. Vrhile so se že večkratne konference med občinskimi uradom za pobijanje draginje in predstavnikih gostilničarske in hotelirške zadruge. Doslej brez uspeha. V soboto pa se je posrečilo doseči neko srednjo črto ter znižati cene za 10 do 20 odstotkov, dočim trdijo listi, da so cene še vedno na 50 do 80 odstotkov previsoke. Kompromis se je dosegel v glavnem s tem, da so se jedila in pijače razdelile v dve vrsti: v nujne in življenjsko potrebne ter v luksuzne. Naravni zrezek ostane še vedno luksuz in izpade iz kombinacije. Nadalje so se razdelili hoteli in gostilnice v tri kategorije. Gostilničarji so prvotno protestirali proti vsakemu znižanju cen, češ da bo zasebna konkurenca ne vplivala na znižanje cen. Javnost pa dobro ve, da taka konkurenca nič ne zaleže, kjer obstaja javni ali pa tajni karteli, ki odločajo o cenah. Dosegel pa se je, kot rečeno, kompromis, ki je interesanten tudi za nas:

Gostilnice:			
Juha brez razlike	3.—	2.50	2.—
Govedina 18 do 20 dkg	11.—	9.—	7.—
Telečja pečenka 18 do 20 dkg.	13.—	11.—	9.—
Svinjska pečenka	14.—	12.—	10.—
Obistna pečenka	16.—	14.—	11.—
Goveja pečenka	14.—	12.—	10.—
Goveja pečenka z omako	16.—	14.—	12.—
Prikuha	5.—	4.—	3.—
Kuhana močnata	6.—	5.—	4.—
Pečena močnata	6.—	5.—	4.—
Bela kava	4.—	4.—	4.—
Črna kava	3.—	3.—	3.—
Mleko s sladkorjem	2.—	2.—	2.—

Kavarne:			
Črna kava	4.—	3.50	3.50
Bela kava	4.—	3.50	3.50
Čaj s sladkorjem	4.—	3.—	3.—
Kozarec mleka	2.50	2.—	2.—

Listi pravijo, da je sedaj pred sprejetjem tega kompromisa na mestu tudi anketa s konzumenti.

Paša živine onstran carinske meje

Minister financ dr. Milan Stojadinović je na temelju čl. 23. zakona o splošni carinski tarifi predpisal sledeči postopek za pašo živine onstran carinske meje: Živinoorejci, državljani kraljevine SHS, ki žele gnati živino na pašo ali prezimovanje onstran carinske meje, so dolžni to prijaviti najbližji carinarnici svojega rajona. Prijavi morajo priložiti:

- dva, lastnoročno podpisana popisa živine, ki jo hočejo odgnati, s potrebnimi podatki;
- zdravstveno izpričevalo o živini;
- pismeno prošnjo generalni direkciji carin. Prošnji treba priložiti jamstvo za izvozno carino in natančen opis mesta, kje se bo pasla živina. Prehod preko carinske meje se vrši pod nadzorstvom organov carinske meje.

—g Zagrebske in beogradske banke. Zagrebske banke so lažje od beogradske; v vplačnem kapitalu za 64 milijonov, v rezervnih fondih za 78 milijonov, v vložkih za 1 milijardo (!). Beogradske banke so lani razpolagale s 74 milijoni gotovine, zagrebske z 210 milijoni. V vrednostnih papirjih pa je Beograd lažji od Zagreba za 235 milijonov dinarjev. Čisti dobiček zagrebskih bank je znašal lani 107 milijonov dinarjev, 50 milijonov več kakor čisti dobiček beogradske bank.

—g Prodaja valut na vidiranje potnine v mesecu juliju 1925. Za potovanje v Anglijo: službeni kurz Din 280.—, vrsta valute Litg., dovoljen iznos 58.—; v Ameriko 57.50, Dol. 282.—, v Kanado 57.—, Kan. dol. 285; na Nemško: 13.70, MK., 1187.—; v Poljsko: 9.70, Zl. 1676; na Francosko: 2.71, F. Fr. 6000; v Švicarsko: 11.18, Šv. fr. 1454.—; v Italijo: 2.16, Lira, 7526.—; v Belgijo 2.68, B. fr., 6066.—; v Holandijo 23.90, H. fl., 680; v Češko: 1.71, Č. kr., 9508.—; v Rumunsko: 0.29, Lei, 30.678.—; v Bolgarsko 0.415, Leva, 19.590.—; v Dansko: 11.—, D. kr., 1478; v Švedsko: 15.40, Šv. kr., 1056.—; v Norveško: 9.70, N. kr. 1676.—; v Španjo: 8.40, Pz., 1936.—; v Grčijo: 0.96, Dr., 8569; v Avstrijo: 9.10, S., 2006.—; v Ogrsko (1000 K): 0.81, Og. kr., 10.030.000.—.

—g Carinskopostni odsek se je ustanovil 1. julijem na Sušaku.

—g Na Bradci se zgradi betonska obala. Dela je prevzela tvrdka »Betona«.

—g Pravilnik o hotelirstvu. Ministrstvo notranjih del je izdelalo pravilnik o hotelirstvu. V pravilniku se nahaajajo tudi določbe za gostilnice in ostale prodajalne alkoholnih pijač. Novi pravilnik razlikuje gostilnice in hotele, hotele pa deli v tri kategorije. Pravilnik stopi takoj po objavi v veljavo.

—g Naša trgovinska agencija v Varšavi. V Varšavi se je osnovala trgovinska agencija SHS. Za vodjo je postavljen gosp. Branislav Lukšik, industrialec v Varšavi.

—g Nemčija kupuje zelo veliko množino lesa v Češkoslovaški.

—g Nemška tvornica aeroplanov v Bolgariji. Bolgarska vlada je izdala nemški družbi koncesijo za tvornico aeroplanov. Koncesija velja 25 let.

To in ono

Proces proti Ledererjevi ženi

Pred budimpeštanskim kazenskim sodiščem se je včeraj pričela razprava proti Mici Ledererjevi, ki je s svojim možem Gustavom Ledererjem na bestialen način umorila prekajevalca Koudelko. Gustav Lederer je bil pred tedni od vojaškega sodišča obsodjen na smrt na vešalih, justifikacija pa se ni bila izvršena, ker bo zaslišan pri sedanjih razpravah proti njegovi ženi. Ledererjeva, ki zelo slabo obvladuje madžarski jezik, bo zaslišana potom tolmača. Krivdo prizna samo v toliko, da bi umor lahko preprečila, da pa tega ni storila. — Dalje zatiruje, da jo je Koudelka večkrat pozval, da se loči od moža in da jo v tem slučaju poroči.

V popoldanskem razpravi je Ledererjeva podala več izjav, iz katerih je razvidno, da pri umoru ni bil soudeležen samo njen mož. Zatrjuje, da sta Koudelko umorila dva častnika. Ona ima v rokah pisma, ki sta jih ta dva častnika vtihotapila v zapor in v njih prosila, da naj njihov imen ne izda. Dalje je izpovedala, da sta častnika in njen mož s Koudelko sklenili dobavno pogodbo. Pri sklepanju pogodbe so se sprli, na kar je eden izmed častnikov Koudelko ustrelil. Nato sta oba častnika v navzočnosti njegovega moža truplo razkosala. Imena teh častnikov ne ve, videla pa ju je v Komornu in na Dunaju.

Duh na fotografiji

V Italiji se gode letos v svetem letu, kakor sledi iz raznih poročil, razne čudežne stvari. Mati božja se prikazuje po selih in gozdih, po dolinah in planinah. V Neaplju so sedaj v modi duhovi. V vasi Sv. Antima je prebivalstvo vse iz sebe in se živo spominja, kako je bila pred petimi leti s strelom iz puške ubita neka prodalka Angela Cinquegrado. Pravijo, da od takrat dalje se prikazuje duh nesrečne Angele tuintam, največkrat pa na vrtu Verga, kjer se je izvršil zločin. Ljudje so se tega že privadili, novo pozornost pa je vzbudil duh nase na dan ko je preteklo ravno pet let po smrti Angele Cinquegrado. Na omenjenem vrtu Verga se je hotela fotografirati dvojica novoporočencev. Navzoč je bil fotograf, takle, ki svoje delo izvrši v par minutah, opravil je hitro, nato pa podal novoporočencu paru slavnostno sliko. Kako pa so se vsi začudili, ko so zagledali med dvema glavama še tretjo, čeprav ni bila tako jasno očitana, kakor oni dve. Prihiti se gledati sliko razni ljudje, med njimi tudi župnik s povečalnim steklom in zadržali so, da ta tretja glava je povsem podobna glavi ustreljene Angele. Sedaj se razpletalo po Neaplju in daleč naokoli najverjetnejše vesti o duhu omenjene Angele.

Mehikanska ljubezen

Te dni se je izvršila v Mehiki tragi-komedija, vredna kinematografa. 18-letna Rozita Mnendez se je zaljubila v nekega fanta, ki je toliko star kakor ona. Starši so vedeli za to razmerje, toda seveda nikakor niso bili pri volji, pripustiti poroko za tako mlad par. Rozita pa si je vtepla v glavo, da mora poročiti svojega ljubljeneza fanta takoj ali pa nikdar. Hotela je prav izsiliti od staršev dovoljenje za poroko in je izjavila: »Ali mi dovolite, da poročim svojega Ferdinanda takoj ali pa se tekom 10 minut vržem s strehe naše hiše na tla.« Starši niso mislili, da je to mnenje pri Roziti resno. Toda dekle je zlezlo na streho in zaprla podstrešna vrata za seboj. Postavila se je čisto na konec hišnega slemena, da so gledalci spodaj s strahom gledali, kaj se zgodi. Hiša je štirinadstropna. Starši so hitro poklicali ognjegašce, ki so prišli z rešilnim prtom. Kar naenkrat se je Rozita vrgla s strehe. Ognjegašci pa so jo vjeli in se ji ni zgodilo nič hudega. Oče in mati sta bila ginjena, kesala sta se in hitro dovolila hčerki, da naj se le poroči, če se hoče.

Številni naročniki

se jako pohvalno izražajo o krasnem in res lahkem »Tropical«-blagu. Obleke so izredno lahke in tudi nedosežno elegantne. — Kdor reflektira na blago, naj hiti, dokler je še v zalogi.

Drago Schwab — Ljubljana

Najlepše sledi. Njen tako ljubljani fant se je silno prestrašil, ko je izvedel, kaj je storila Rozita. Prav nič ni bil navdušen za njeno dejanje in izjavil, da je taka ženska preveč energična in ne more ustvariti moškemu sreče, kakršno si on želi v zakonu. Kaj stori sedaj dekle? Ali bo zlezla zopet na streho?

Indijski princ pred sodiščem

Po zimi smo obširno poročali, kako ponosno se je gibal po Italiji neki Američan, ki se je izdal za indijskega princa in velikega posestnika v Kanadi. To je 37-letni Edgard La Plante, znan pod imenom Tawana Ray ali Chief White Elk (beli jelen). Njegov oče je bil Francoz, mati pa Indijanka. Pravi, da je študiral in da je bil tudi na univerzi, hoteč postati zdravnik. Izdal se je včasih za zdravnika. La Plante je visok, močan človek, čedne zunanosti, obnašati se zna fino in v govoru kaže inteligentnega človeka. Policijsko izvestje pravi, da je prodajal olje in da je pozneje postal kinematografski artist in kot tak je prišel v Evropo, najprej na Angleško, potem v Francijo in Italijo. Padlo mu je v glavo, da se je začel predstavljati kot poslanec izginjajočega indijskega rodu in zahtevati pravice za Indijance. Kjer se je pojavil, si je znal dobiti pristop skoro kamor je hotel. Časopisi so pisali o njem in prinesli njegovo sliko v kostumu indijskega poglavarja.

V Nizzi se je seznanil z grofico Khevenhüller iz Fiumicella v Furlaniji in z nje no hčerko. Tako se jima je znal prikupiti, da sta ga povabila na svojo graščino in posestvo v Furlaniji. La Plante se je vabilu rad odzval in od takrat dalje je »pumpal« grofico, ki mu je dala potem v več obrokih denarja nad en milijon lir. Neverjetno je to, da se da izobražena dama voditi tako za nos od človeka, ki ga pravzaprav ne pozna, pa mu slepo verjame, da je bogataš, posestnik in tovarnar v Kanadi. Hotel je menda poročiti mlado grofico, hčer gospodinje grofice Melanije Khevenhüller. Z denarjem grofice je hodil »Indijane« po Italiji in razpisal velike svote. Povsod so ga sprejemali z velikimi častmi, bil je pri Mussoliniju in papežev blagoslov je dobil za drag denar, postal je častni fašist — slednjič pa mu je policija nasvetovala, naj izgine. Odšel je v Švico, denarja ni bilo več, in tam so ga aretirali, ker je nekaj ljudi obrabljal za 5000 frankov. Radi tega je sedaj pred sodiščem. Potem pa pride najbrže pred tržaško sodišče, ker je grof Jurij Khevenhüller tam prijavil tožbo proti Indijancu. Razprava v Luganu bo trajala več dni. »Prince« priznava vse. Javni obtožitelj zahteva zapor dveh let in treh mesecev ter globo 500 frankov.

Strašna nesreča v kinematografu

V ameriškem mestu Kansas City se je pretekli petek primerila katastrofa, ki je zahtevala 30 do 40 človeških žrtve. Ker se je poslopje po nastali eksploziji popolnoma zrušilo, dosedaj števila žrtve ni bilo mogoče ugotoviti. O nesreči poročajo: Med predstavo v nekem kinu in varijete-gledališču je izbruhnil požar, kateremu je sledila silovita eksplozija, zrušil pa se je tudi oder. Na podlagi uradne statistike znaša število mrtvih 30 do 40, več sto oseb pa je bilo ranjenih. Po nastali eksploziji je glasom poročil izbruhnil požar na strehi poslopja. Ognjegašci so reševali ljudi že iz gorečega poslopja. Nekega moškega so čez nekaj ur potegnili živega izpod kadečih se ruševin. Poslopje, obsegajoče nad 20 lokalo in drugih prostorov, je popolnoma uničeno. Koliko žrtve še leži pod razvalinami, se ne ve. Pri reševanju delih je bil en ognjegašec ubit, dva težko poškodovana. Katastrofa je nastala kot že omenjeno vsled eksplozije. Med navzočimi v gledališču je nastala strahovita panika in na divjem begu iz poslopja je bilo več oseb zmečkanih ter pojenjenh do smrti. Ameriški listi poročajo, da je to ena največjih katastrof, ki se je doslej primerila v gledališču, odnosno kinematografu.

* Drzna tatvina v Newyorku ob belem dnevu. Dva bandita sta vstopila ob belem dnevu sredi Newyorka v veliko trgovino z zlatino in dragocenostmi ter sta se polastila draguljev v vrednosti 200.000 dolar-

jev. Zunaj je bilo vrvenje ljudi in polno stražnikov. Zaprla sta naglo vrata in z revolverji prisilila oba prodajalca v trgovini, da sta morala v stransko sobo. Kjer sta ju privezala. Zgodilo se je to naglo, pobrala sta hitro vrednosti in odšla. Predno sta se prodajalca odvezala in poklicala redarje sta bila lopova že na varnem.

* Zračna črta med Trstom in Turinom prične poslovati z mesecem septembrom. Tako se je sklenilo na sestanku interesentov v Milanu.

* Za židovsko vseučilišče v Jeruzalemu je daroval znani londonski bankir Barron svoto 10.000 funtov šterlingov.

* Stara poljska cerkev zgorela. V Varšavi je zgorela stara krasna katedrala Sv. Mihaela. Veliki zvon, težak 500 kg, je prebil pri padcu strehe cerkve. Škoda je ogromna.

E. Zakaj:

Poljub na sceni

(Konec.)

To je, oprostite, nesramno, zopet no in skrajno neestetično! Škandal!

Da Vas le ni sram! Cela dva meseca ste trobili, kako me ljubite in obžalujete. Vprašam Vas, domisljavec ozkosrčni, ako ste me res ljubili, zakaj mi pa niste privoščili v teh dolgih dveh mesecih niti enega takega poljuba, kakor jih je bila deležna — z vajami vred — na tisoče Vaša zoprna partnerica? Odgovorite, no, zakaj?

Samo to vem, da ste me nesramno varali in farbali! Jaz pa, gos neumna, sem verjela Vašim hinavskim besedam in še prispevala k Vašim uspehom s šopki cvetlic, venci, cigareti in v drugih dragocenosti darila!

Zato slovesno izjavljam, da od danes naprej je najinega razmerja konec in da Vas na licu mesta pustim na cedilu.

To je moja zadnja beseda! Amen!

Narcisa.

Pomislite, ljudje božji, ta slovesen, jednat in kategoričen ton! Jaz sem mislila, da zdaj zdaj padem v nezavest. Kaj mi je bilo storiti?

Izvedel sem, da je zbežala z nekim petičnim Francozom na italijansko riviero. Torej hoče nočes, odreči sem se moral dekletu in njenim bivšim plemenitim namenom.

Najradi bi se bil znesel nad avtorjem, toda umrl je pred petdesetimi leti. Zalostno in resignirano sem zlezl skupaj in na tihem zapel:

Adijo, pa zdrava ostani
Narcisa preljuba...

Tu vidite, kako kolosalne dimenzije zavzema ta problem.

Ali naj vam še povem, da sem bil radi poljuba na sceni oklofutan od ljubčka moje partnerice? Ne, rajši molčim. Samo to povem, da mi je prismojiti tako klofuta, da se mi še sedaj pozna vseh pet prstov na licu. In če je kdo, ki ne verjame, prosim, sem mu na razpolago, da se na lastne oči prepriča.

Evo, ali ni ta klofuta eklatanten dokaz, da je poljub na sceni problem?! In ta gospod od klofute mi je poslal drugi dan kot nameček pismo s sledečo vsebino:

Gospod!

Jutri bom zopet prisostvoval pri večerni predstavi. Pa Vam povem tole: ako se boste samo malo dotaknili ustnic mojega dekleta, Vas ustrelim!

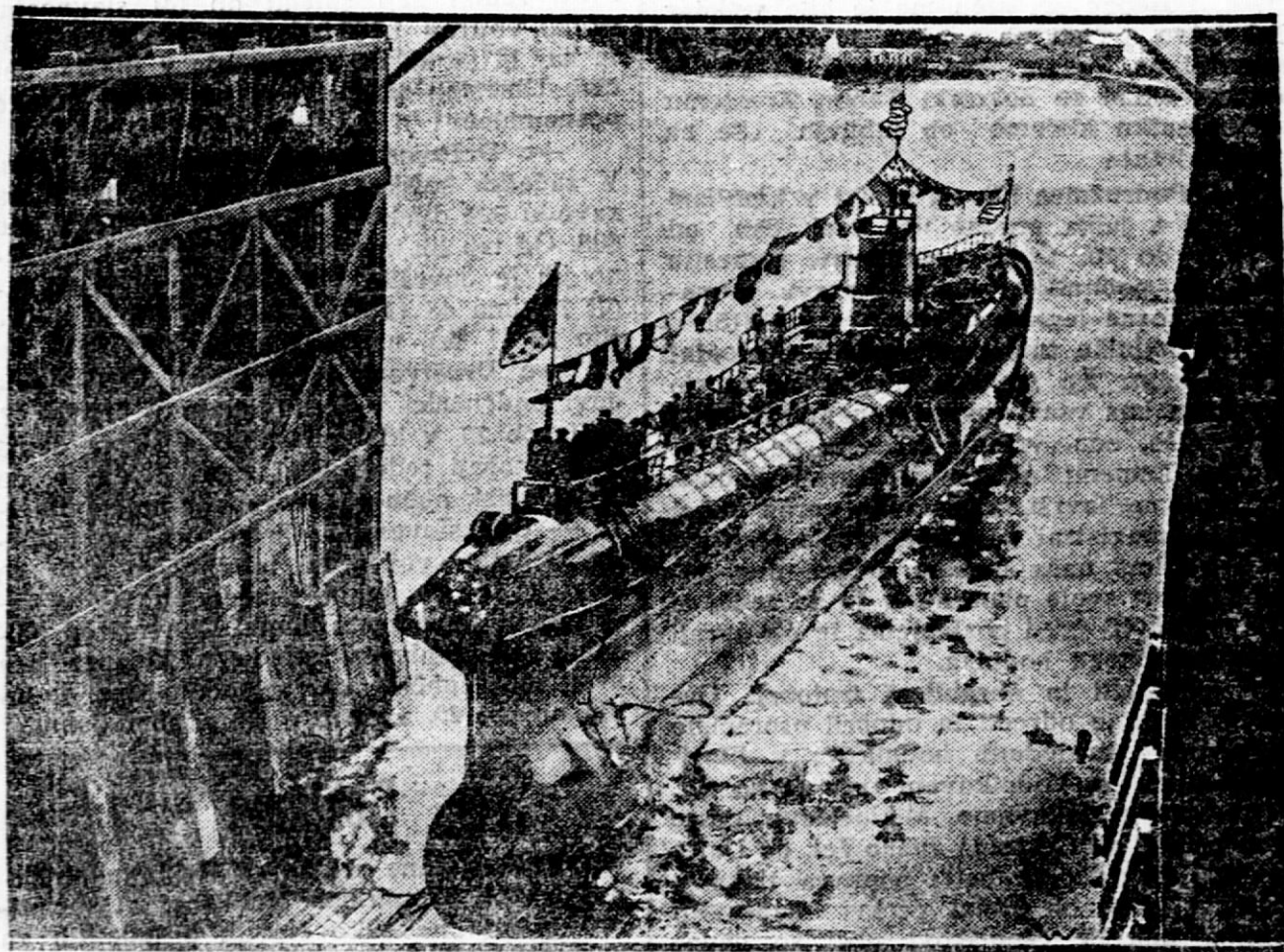
Jakob Žaba.

Ah? Kaj pravite na to?

Veste kaj sem storil? Čeprav sem bil zdrav kot riba v vodi, sem nalašč nenadoma zbolel.

S tem korakom je bil zame problem poljuba na sceni rešen. Nikoli več nisem igral ljubimcev in če sem prišel do vloge, kjer so igrali tudi poljubi svojo vlogo, sem kratkoma nenadoma zbolel.

Vidim, da problema ni še konec. Oprostite. Morda bom še kdaj nadaljeval. Prej pa moram še nekaj pribiti. In sicer to-le: ne po avtorju predpisani, tudi ne po režiserju zrežiran poljub, ampak tak, ki nima s teatrom nobene zveze, tak poljub, vidite... tak poljub pa je zopet... problem zase.

NAIVEČJA PODMORNICA SVETA. Te dni je bila v Portsmouthu pri Newyorku tograjena podmornica V. 3, ki je največja, kar jih je bilo doslej zgrajenih. — Naša slika kaže to podmornico v trenutku, ko je bila spuščena v morje.

Predavanje o pomorskih laboratorijih

V soboto 27. junija je ob šibki udeležbi kakih 50 poslušalcev (kriv je nekaj sopražnik, nekaj pa to, ker ni bil v novinah točno naveden čas predavanja) v slavnostni dvorani ljubljanskega vseučilišča govoril o francoskih pomorskih laboratorijih simpatični sorbonski profesor Ch. Pérez. Našel jih je kakih dvajset, kajti v svojih partikularističnih težnjah hoče vsak kolikaj velik kraj imeti svoj lastni zavod te vrste. To pa pomeni nepotrebno razsipnost. Zato je hotelo ministrstvo ukiniti vse male postaje, zlasti na severni obali, koder favna ni prebogata. Končno se je vlada odločila tako, da bo podpirala s prispevki samo dva laboratorija: Banyuls na jugu ob katalonski meji in Roscoff na skrajnem zapadu pokrajine Finistère. Ostali zavodi smejo še nadalje obstajati, a na lastne stroške prizadetih univerz. Za biološko postajo v Banyulsu je določen letni kredit 100.000 frankov, od katerih odpade 40.000 za delo in naprave v laboratoriju samem, ostalo pa za plače profesorjem in uslužbenecem. Tu se je ustanovila prva francoska stolica (profesor Dubosc) za same raziskave, brez predavanj in izpitov.

Stanica v Roscoffu je gmotno toliko na boljšem, ker je nje voditelj, g. Pérez, plačan kot profesor pariškega vseučilišča in po tem ostane večji del kredita za znanost. eMd nadaljnjim dohodki je zabeleži prispevke inozemskih dijakov iz prijateljskih držav, ki plačujejo po 2.000 frankov na leto (Amerikanci in Angleži zbog dobre valute neka več), med tem ko pripadniki nevtralnih dežel prispevajo po 3.000 frankov. Domačini in podaniki novih poveljnih političnih emot pa v potrebi lahko tam delujejo brezplačno. Vrhlu tega je Roscoffska biološka delavnica navezana na slučajni volila in darila v manjših zneskih, ki gredo na Pérezovo ime in jih ta strokovnjak uporablja za tiskanje svojih publikacij. Kajti na Francoskem se takšna periodična načelno ne smejo izdajati na budžetne stroške. Nepričakovano podporo 200.000 frs. iz zbirke Pasteurjevega cvetličnega dne, ki je vrgel v celoti 13.000.000 frs., pa je direktor Pérez odločil za razširitev svojega instituta; tako n. pr. si je dal zgraditi garažo za omnibus, ki bo v kratkem vozil dijake in služinčad na daljše poučne zlete po nabrežju.

Predavatelj je pokazal veliko množino skoptičnih slik (ko bi je naš operater malo bolje poslušal!) iz tega bretonskega mesta, ki je nekako tolikšno kot naša Idrija, in iz njegove okolice. Tako si videl grad Marje Stuartove, potem utrbe nekdanjih

morskih razbojnikov, katerih potomci so danes ribiči, nevarni samo še lastnikom in drugim velikim morskim rakom, ali pa pri dnu poljedelci, ki pod milim, vlažnim podnebjem goje vsakovrstno sočivje, osobito artičoke, in sicer dosežejo tri ali štiri letine. Ctenovita obala je prikladna za najraznovrstnejše životinjne mokrega elementa, kajti tod je najti vse možne odtenske vodó, od slanece preko raznoterih somornic (eau saumatre) pa do sladke vode. Tudi vsakojake geografske oblike (facies) pospešujejo pestrost rastja in živalstva. Videti pa si v projekcijah tudi vse notranji ustroj delavnice: spalnice za študente in številne dijakinje, skupne delavnice z akvariji, posebne izbice za specialiste, knjižnice, zbirke, krasen vrt s subtropikalno vegetacijo, slično rastlinstvu v Nici (n. pr. bambus), ribnjake in temnice za gojitve raznorodnih rib, n. pr. »roussettes«, ki je nekak morski volk itd. Iz mračnega ribjega samostana smo krenili na slikovite pretoke, vodotoče, prelive in ožine z mnogobrojnimi črmi in svetilniki in zagrajam, na pisano spreminjasto pokrajino, ki ob vsaki drugačni obsevljavi dobi novo lice. Nenavadno bujnost prinaša v tamkajšnje življenje hibicava. Ob osek si zniža morská gladina za devet metrov. Selekli izkoriščajo denivelacijo ter kopoma odvažajo alge, ki se suše kakor seno in služijo za gnoj leham in gredam. Druge alge, širokolistne laminarije z vitkim stebлом, se

sežigajo, iz žlindre ali plene se prideluje v tvornicah brom in jod, seveda gre pri tem primitivnem načinu dokaj teh metaloidov po zlu. Naplavine laminarij so zlasti znane ob mlaju in štipu. Tudi če nisi botanik, najdeš ob takih prizorih dovolj zabave: ljudje se kopajo, prepevajo, lové réchee kakor brez klešč ali garnele, sečejo z lopatami in motikami halose, morsko travo (zostere), nabirajo mلولke ali mehkužce, lupinarje: tu vidiš, kako ravnaajo z vlečno mrežo ali drago. Posebno zanimiv je mljn na morskó vodo. Ob plimi se v-više ležečem jezeru zajame precejšnja množina vode, ki potem po rakah napeljana goni kolesa. Nič manj interesantne so loke in mužave, nazvane po flamski besedi »skore«, vsebujejo v svoli prsti nebroj celinskega mrčesa kot strigalice, stonog, prašičkov, košičev, mokric, ki strpe nekaj časa tudi v bolj ali manj sladki vodi.

Dve tretjini dijaštva sta francoski, drugo so inostranci (15—20 oseb na leto). Zdaj pa zdaj se v Roscoffu priredi majhen mednarodni kongres naravoslovcev. Govornik je predvsem poudarjal, da se posluje v teh napravah docela drugarsko. Vsak dijak ima povsod dostop, sam si lahko preskrbi, česar potrebuje. Francoskemu mišljenju je tuje slepomišenje in prikrievanje, na katero naletiš n. pr. v neapolitanskih laboratorijih, ki so sicer elajne dandane

ne negujejo samostojnosti v kandidatih, saj jim vse objekte kar tako prinašajo na mizo, ne da bi mladi učenjak ali izvedel o ambientu, o lovljenju itd. svojih vegetabilij ozlroma animalij. V Roscoffu je dijak na prostó dano, da sečira, kadar ga je volja, da gre kamor si budi na šetmjo da si išče poskusnih predmetov, koder se mu zazdi. Na takih podobnih živali krasne pomorske prizore, vidiš selško bitje in žitje, perice ob velikih skupnih prališčih pod milim nebom, renesančne gradove s starinskimi bretonskimi pohištvo, srednjeveške razvaline, pestro pokrajino, kipe, stolpovite vodnjake iz enega kamna, vaské sohe, ki so včasih umetniško dovršene, včasih čudno spache znamenja, narodno nošo, ki pri moških (širok klobuk z dolgo pentljo po hrbtu) postaja že redka in se opazja kvečjemu še ob svatbah... Slednjič je g. Pérez orisal značaj žilavih, vztrajnih, religioznih, idealističnih Bretoncev, ostanka Keltov, ki so znati činitelj v amalgamu francoskega naroda, čigar tropeserna »liberté, fraternité, égalité« je izzvala toliko vzorlih pokretov, geslov »m'r za vse«. ki naj bi se pričel izvajati najprej na umstvenem torišču z izmenjavo profesorjev, s turnejami in podobno, kakor je on sam prišel v iztočno Evropo, da bi se česa naučil, je zaključil svoj poudurno predavanje v gladki, lahki umiljavi francosčini. A D

Moda.

Kopalne toalete

Moda zahteva čedalje večja razlikovanja. Posebno velike so te diferenciacije pri Amerikankah, ki kar tekmujejo s svojimi evropskimi rivalkami, kako bi bile prve v novih modnih kreacijah in v ekzotičnih oblekah. Nekako domeno Amerikank tvorijo kopalne toalete. Že od nekdaj je evropska moda kazala za kopalne toalete nekako preziranje in se je omejevala samo ali vsaj v pretežno večini na velike toalete, na toaletne potrebe pri velikih družabnih priredit-

evah. Polagoma je prešla na vsakdanje življenje, na razne dopoldanske, popoldanske in večerne toalete. Amerikanka pa se je že prej polastila še zadnjega ostanka, namreč kopalnih toalet. Tudi pri kopanju, ko človek pravzaprav ne rabi ali ko se najraje otrese vsake obleke in ohladi v morskih valovih, je prišla moda in ustvarila nove običaje. Moda novih kopalnih toalet, ki se je posebno živo razvila v ameriških kopalnicah, kjer so nositeljice teh ekscentričnih modnih pojavov glasovite ameriške kimo-igralka, deli kopalce na dve vrsti. V ene, ki razpolagajo s stasitimi telesi in oblikami. Tem predpisuje enostavne trikoje, z navadnimi gumijastimi čepicami in prav ubornimi okraski na čelu. Za druge, ki se v kopalnicah samo kažejo, ki tekom cele sezone niti vode ne čutijo in ki se šetajo po promenadah razkošnih atlantskih kopalnic blizu Newyorka ali v Hollywoodu in pa zapadnih francoskih in angleških kopalnic, kakor v Deauvilleu, Trouvilleu in drugje, za te predpisuje kopalna moda posebno razkošne toalete, kojih fazona je morda enostavna, da tako premoči nevednega opazovalca, ki se pa z naravnost izredno rafiniranostjo prilagodi potrebam promenade na bregovih, flirtu, plesu v dancingu, večernemu bivanju v nadzemnem baru itd. Za kopanje velja ena obleka, za promeniranje pa druga toaleta. Seve te druge toalete niso običajne, marveč kopalne, čim bolj proste, nekoliko modno razširjeni trikoji. Posebno mične so te obleke radi svežih barv, ki se pri tem uporabljajo. Tu je mnogo naborov, ki nimajo s plavanjem nobene zveze. Izdelujejo se iz fularjev, satena in celo iz krepa. Izpolnjujejo se tudi s kratkimi suknjicami.

Pariška moda za gospode

Frak odrija pri pravih in razkošnih veselcah popolnoma smoking. Tako se prišijejo spredaj na levo in desno po trije gumbi, ki tvorijo nekak trikot. Kraki so precej dolgi in nalahko zaokroženi. Podloga obstoja iz svetle žide, ki se pri vsakem koraku kričeži sveti. Hlače se še vedno v talji spodrecajo v lahke gube. Telovnikom pa se letos ne dovoljujejo posebne ekstravagantnosti. Veston je postal glavno oblačilo gospoda in odrija smoking, zlasti pri neprijetnih dinerjih, doma in v restavracijah. Barva je navadno temna ali celo črna. Na ramenih je veston posebno širok, tačila na-

lahko markirana. Ob bokih se loti precej tesno prilije. Dnevni vestoni nosijo 1 do 6 gumbov. V zadnjem slučaju se spredaj zelo križajo.

Fantastični telovniki so, kot rečeno, iz mode. Rezingota, ki je nekoč obvladala modni svet, pa je sedaj pridržana samo za izredne svečanosti in za reprezentacije.

Otroška moda

Otroška moda se ravna po modnih smernostih odraslih. Ne posnema pa pri tem vseh tistih pretiravanj, ki jih kažejo včasih obleke odraslih. Otroške obleke se morajo predvsem lahko nositi. Razumljivo je, da hočejo matere to ugodnost združiti tudi z lepoto. To poletje rabijo zelo pestro in živalno blago. V splošnem je moda zapustila staro načelo, da nadeva otroške obleke z vsemi mogočimi okraski, navlakami, privrskami itd. Če bi morali otroci pri svojih otroških igrah neprestano misliti na to, da si ne pomagajo obleke, potem bi bilo konec njihovega igralskega veselja. Kimono - obleke ostanajo za otroke še najbolj praktična oblačila. V vročih dneh se za otroške obleke uporabi lažje blago, kakor

organdi, batist, katun in za elegantnejše obleke tudi razne vrste crepa. Za hladnejše podnebje pa izvolimo kašo - blago predvolno. Priprostost bodi geslo otroških oblek. Na to morajo paziti matere, če hočejo svoje žive lutke primerno oblačiti.

Modne razstave v ekspresnem vlaku

Na to misel so prišle angleške modne tvrdke, ker hočejo izrabiti moderne ekspresne in luksuzne vlake ter njihove bogate potnike. Najprvo so se modne razstave vršile po atelejih modnih tvrdk. Potem so jih prenesli v gledališče, v opere in kino. Sedaj sledi železnica in ekspresni vlak, kjer nastopajo v posebnih modnih vagonih najelegantnejši mannequini in raz-

kazujejo najnovejše modne kreacije. Zdi se, da se bo ta način modnih razstav prav močno uveljavil. Zlasti bo modna razstava dobrodošla velikim ekspresnim, transkontinentalnim program, kjer se bo lahko elegantni in bogati svet zabaval na najnovejših modnih idejah in kreacijah ter trošil svoj denar. Tako je moderna železnica dobila po restavracijah, spalnicah, kinih in celo v cerkvah tudi modne razstave.

Pariška moda v Bagdadu

Iz Bagdada poročajo, da se je na tamkajšnjem dvoru udomačila evropska moda. Fejsal, kralj v Mesopotamiji, je bil nekaj časa jako nevoljen na svojo ženo, ko se je vrnila s poseta pri svojem očetu kralju Hussinu, popolnoma modernizirana. Namesto, da bi se vrnila po stari navadi po poti karavane, se je vozila z elegantnim parnikom do Besre in potem dalje s finim in brzim avtomobilom. Ko je prišla domov, se je predstavila kralju v krasni evropski obleki. Kralj ni vedel, kaj bi počel in kaj bi rekel. Vsi dvorjani so z največjim začudenjem gledali kraljico in sami med seboj kritizirali njo in novo modo. Kraljica se je svojemu soprogu lepa ljubeznivo nasmejala, pravilo, da je čedna žena in da jo ima kralj silno rad. Oče se ni protivil izpremembi v obleki svoje hčere, ki je djala nase vse novosti iz Pariza in Londona. Slednjic se je udal tudi mož, ker je povsodi po svetu tako, da ženske navadno z lahkoto premagujejo in si osvobjujejo moške; enako je bilo v Bagdadu.

Po vseh pokrajinah se sedaj govori o novi modi kraljice in pričel se je v ženskem svetu boj za evropsko obleko, ki bo prodrla tudi tu, kakor prodira povsodi. V evropskih krogih v Bagdadu pripisujejo izpremembo na dvoru velikemu vplivu gosposke Bell, ki je tajnica velikega Komisarija in dobra prijateljica kraljice.

* Charlie Chaplin je postal oče! Charlie Chaplin, ki se je preteklo leto poročil s 17-letno igralko Lito Grey, je postal srečni oče. Njegova žena je poklonila življenju čvrstemu dečku.

ES-KA **višek** **1107**
JOGO **moderne**
TORPEDO **tehnike**
BIANCHI **najceneje pri**
J. Gorec **Palača Ljubljanske**
Gospodstva c. 14
Vsi nadomestni deli in oprema.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalni in socialno-nemene obliki, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zastopništvo, doplačanje tar oglasov strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10

NARODNA TISKARNA

Ljubljana, Knafleva ul. 5

Izvršuje najceneje vsakovrste trgovske kakor tudi vse druge tiskovine.

Telefon šte. 304

Službe

Kot vodja trgovine

isšem službo; event. pre- vramem podružnico z me- sanim blagom. Položim lahko Din 20.000 kavcije. — Ponudbe pod »Kavcija 2042« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Prikojevalka-

directrice za izdelovalni- so perila (ženskega in moškega) — samo prvo- vrstno moč — se išče. — Ponudbe pod »Perilo 127/L« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Maturant

ačiteljščnik išče službo za časa počitnic; gre tudi samo za popoldanske ure. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Maturant 2038« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Okrajne zastopnike

za Kamnik, Logatec, Kranj, Radovljico, Škofjo Loko, Kočevje, Krško, Brezice — sprejme takoj pod zelo ugodnimi pogoji večja zavarovalna družba. Gospodje ali trdke, ki so dobro vpeljane in so zmogljive prevzeti organ- izacijo celega okraja, naj pošljejo ponudbe pod »Agilen« na: »Publicitas«, d. d., oglasni zavod, Ljub- ljana, Šelenburgova ulica 7/II.

Natakarica

šče službo; najraje v kakem letovišču. — Po- sudbe pod »Letovišče 2073« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Blagajničarka,

vajena tudi vsakršnega pisarniškega dela — išče službo v mestu ali na de- želi. — Ponudbe pod »Blagajničarka/2069« na upravo »Sloven. Naroda«.

Deček,

močan in zdrav, se želi izučiti pekarske obrti; najraje na deželi, kjer bi imel hrano in stanovanje v hiši. — Dopise pod »Pri- den/2095« na upravo »Sloven. Naroda«.

Izkušen oglar

išče službo. Nastop ta- koj. — Ponudbe pod »Ogljar/2096« na upravo »Sloven. Naroda«.

Gospodična,

absolutninja slovenske trgovske šole, večša slo- venskega in nemškega jezika (začetnica) — išče službo. — Ponudbe pod »Strojepiska/2070« na upr. »Sloven. Naroda«.

Trgovski vajenec

zdrav in močan — se želi izučiti v mešani tr- govini, kjer bi imel vsa oskrbo v hiši. — Ponud- be pod »Učenje/2078« na upravo »Sloven. Naroda«.

Prodaj

Prodaj več dobro ohras- njenega pohištva.

Ponudbe pod »Pohištvo 2020« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Javna dražba

(prostovoljna) pohištva in posteljne opreme se vrši dne 4. julija ob de- vetih dopoldne. — Pre- čna ulica 4. — 2057

Klobuki! Slamniki!

Popolna razprodaja radi opustitve trgovine! — Samo do konca julija t. l. — Trgovina A. Krejci, Ljubljana, Wolfova ulica št. 5. 2061

Štelaže in predali

za specerijsko trgovino (spodnji del dolg 287 cm, širok 50 cm, visok 141 cm) z 21 predali in 7 od- delkov za kavo, riž, či- korjoli itd. Zgornji del 210 cm dolg, širok 42 cm, visok 120 cm s 35 pre- dali. — Edvard Dolenc, Kranj. 2097

Spalnica

(kompletna) in jedilnica, skoraj novo — se radi selitve takoj proda. Do- pisi pod »Oprava/2090« na upravo »Sloven. Naroda«.

Moška obleka

(črna) za večjega gospo- da se takoj proda. Do- pisi pod »Obleka/2091« na upravo »Sloven. Naroda«.

Nepremičnine

Proda se posestvo majhno, rodovitno, aro- dirano v prijaznem ro- mantičnem kraju Slovenije na deželi, pol ure od več- je železniške postaje in trga z več tovarnami. Hi- ša masivna, v dobrem sta- nju, sredi vasi. V vasi je vodovod in električna luč. — Ponudbe pod »Odo- sten lastnik/2049« na upra- vo »Sloven. Naroda«.

Enodružinska hiša

s štirimi sobami, kuhinjo, kletjo in dvoranico v večjem kraju na Gorenj- skem — se ceno proda. — Ponudbe pod »Eno- družinska/2077« na upra- vo »Sloven. Naroda«.

Zemljišče,

približni obseg 300 m² v ljubljanski okolici se ce- no proda. — Ponudbe na upravo »Sloven. Naroda« pod »Zemljišče/2015«.

Hiša

z gospodarskim poslop- jem v prijaznem kraju na Dolenjskem, 15 minut od železniške postaje — zelo prometni kraj — se odda v najem. V hiši je lokal, ki se lahko porabi za vsako obrt. — Po- nudbe pod »Promet/2071« na upravo »Sloven. Naroda«.

Posojila

Šivilja

išče Din 10.000 posojila za štiri mesece. — Jamstvo na razpolago. — Ponudbe pod »Šivilja/2039« na upr. »Sloven. Naroda«.

Školi

Iščem lokal

v sredini mesta ali na prometni cesti. Plačam dobro. — Ponudbe pod »Lokal/2080« na upravo »Sloven. Naroda«.

Trgovski lokal

v sredini mesta se išče. — Ponudbe pod »Lokal takoj« na upravo lista. 2099

Lokal za pisarno

v sredini mesta, 1—2 sobi, se išče. Ponudbe pod »Lo- kal za pisarno« na upravo lista. 2098

Gostilna

dobro idoča, na promet- nem kraju — se išče v na- jem. — Ponudbe na upra- vo »Sloven. Naroda« pod »Gostilna/2025«.

Stanovanja

Opremljeno sobo v sredini mesta in bližini pošte išče solidna gospo- dična. — Ponudbe pod »Snažnost/2014« na upra- vo »Sloven. Naroda«.

Stanovanje

v Mostah (3 sobe in ku- hinja) — zamenjam z enakim v mestu. — Po- nudbe pod »Zamenjava 2092« na upravo »Sloven. Naroda«.

Stanovanje

ene sobe s kuhinjo išče državni uradnik za takoj. Najemno plača za šest mesecev vnaprej. — Po- nudbe pod »Takojšnje stanovanje/2072« na upr. »Sloven. Naroda«.

Razno

Pristni, naravni malinovec

z najboljšim sladkorjem vkuhan — v steklenicah in sodčkih — na drobno in veliko — nud Leka- na d. G. Piccoli, Ljub- ljana. 108/L

Damske plašče

in kostume po meri iz- deluje v najkrajšem času krojaštvo J. Kvas, Flori- janska ulica 3. — Delo solidno, cene nizke. 2093

Otroški vozički

dvokolesa, motorji, pneu- matika — najceneje. — Sprejemajo se vsa popra- vila. Prodaja na obroke; ceniki franko. — »TRU- BUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vo- zičkov, Ljubljana, Kara- lovska cesta 4. 107/L

Oglejte si zalogo

najboljših in najcenejših čevljev v Prešernovi uli- ci 9, dvorišče. (Čarman). 1888

Psti Patent 2538!

Samo »LUCIFER« uni- čuje trajno stenice (ščur- ke)! — Winter, Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. — Medic, Maribor, Gospo- ska 23. 118/L

Kontorist

z večletno prakso, zmo- žen knjigovodstva, ko- respondence, strojepisja, več slovenskega in nem- škega jezika — išče stal- no mesto. — Ponudbe pod »Stalno/2074« na upra- vo »Sloven. Naroda«.

Na vožnji

z avtomobilom iz Podpeči proti Ljubljani, in sicer do Dobrovo, se je izgubi- la korbica, v kateri je bilo med raznimi stvarmi tudi več važnih listin, ki so za izgubitelja velike važnosti. — Najditelj se prosi, da vrne nazaj samo listine s knjižico, drugo si pa lahko pridrž, in sicer naj pošlje stvari na žu- panstvoiška s. p. Ig pri Ljubljani. — Župan Miha Drenk. 2021

Kupim

Fižol
VSEH VRST
suhe gobe, repno seme, kumano, ravnjčana (ja- ca in druge pridelke kupuje SEVER & Komp., LJUBLJANA. — Cene spo- ročamo na zahtevo. 133-L

Žensko kolo,

dobro ohranjeno — se kupi. — Ponudbe pod »Žensko kolo/2076« na upravo »Sloven. Naroda«.

Dopisovanje

Znanja želi

35 letni gospod mirnega značaja s premoženjem v svrhu ženitve z gospo- dično 22 do 25 let, ki ima posestvo. — Dopisi pod »Kmetstvo dekle/2094« na upravo »Sloven. Naroda«.

Gospodična

srednjih let z lastnim stanovanjem na deželi — želi znanja z boljšim go- spodom. Prednost imajo državni uradniki ali tr- govci. Dopisi s polnim naslovom pod »Dežela 2079« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Steklene omare

In puliti, pripravljeni za ju- velirje ali boljše trgovine, NA PRODAJ. Ogledajo se lahko! Krekov trg 10, pritličje, desno.

J. Stjepušin

— Sisak —
priprava: najbolje tumbare, žice, partiture in ostala potrebština za vsa glas- bala in t. l.

Najboljša KOLESA in ŠIVALNI STROJI

so le edino GRITZNER pri JOSIP PETELINCU LJUBLJANA, poleg Prešernovega spomenika ob vodi. — Znižane cene. — 135-L

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 46
Telefon 379 mestni tesarski mojster Telefon 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, oštrčja za pa- lače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla; stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Oradba lesenih mostov, jezov in mlinov. — Parna žaga. 161 T Tovarna furnirja;

Podizanje ložionice

u polukrugu na stanici Novi Sad.

Direkcija Državnih Železnica u Subotici na temelju rešenja Generalne Direkcije Državnih Železnica G. D. Br. 18.042 od 30. aprila 1925. godine i u smislu članova 86.—98. Zakona o Državnom Računovodstvu raspisuje na dan 10. jula 1925. godine prvu ofertalnu licitacijo za izradu i montiranje krovne konstrukcije od gvozdja sistem »Polonso« ložionice u polukrugu na stanici Novi Sad.

Kaucija od 100.000 Din odnosno 200.000 dinara za strane državljane polaze se na blagajni Direkcije Držav- nih Železnica u moneti predvidenoj po čl. 88. Zakona o Državnom Računovodstvu najdalje do 10 časova pre- podne na dan licitacije.

Propisno taksirane ponude u zapečaćenom zavoju sa oznakom spolja: »Ponuda za izradu i montiranje krovne konstrukcije od gvozdja sistem »Polonso« loži- onice u polukrugu na stanici Novi Sad od ponudjača N. N.« predaju se najkasnije do 11 časova Gradjevinskom Odeljenju Direkcije (Trg Vojvode Putnika br. 9, II. sprat, vrata br. 9).

Pravo za licitacijo imajo samo ona lica i tehnička preduzeća, koja podnesu overenje o prijavi preduzi- mačke radnje za ovu godinu, kao i overenje o tome da su platila porez za tekuće tromesečje.

Zastupnici ponudjača pripustice se licitaciji, ako imaju pismeno punomoćje, da ih mogu na ovoj licitaciji zastupati.

Planovi, obrazac ponude, predračuna troškova i ugovora, opšti i tehnički uslovi mogu se videti i po ceni od 50 dinara nabaviti svakog dana za vreme zvaničnih časova u Gradjevinskom Odeljenju Direkcije.

Naknadne ili telegrafskim putem podnete ponude neće se primiti.

Iz Direkcije Državnih Železnica u Subotici, Br. 17.847/1925. 2099

L. D.

Po Beogradu

Prečani prihajajo običajno v Beograd natrpani z najrazličnejšimi predsodki. Predstavljamo si prestolico pod dojmom onih znanih odložiteljnih pojmov: Balkan, Orient, nesnaga, pomanjkanje udobnosti itd. Priznati je treba, da ji delamo krivico. Beograd se povsem brzo krišku in se preobraža izredno hitro v zapadno velenost. Marsikaj je sicer še, kar nas neugodno dirne, vendar priznava vsak prečan, ki se prvič muji v Beogradu, da je prijetno presenečen.

Prvi vtis, ki jih dobi človek ob vstopu v mesto, res niso najboljši. Naj omenim predvsem beogradski tlak. No, beogradska občina se zaveda svojih nalog in posveča veliko pažnjo izboljšanju mestne »skaldreme«. Mesto je pač veliko, stroški tlakovanja so ogromni in nemogoče je zahtevati, da bi bile vse ulice preko noči moderno in v celicestno tlakovane. Da se mestna občina res briga za to vprašanje, je razvidno iz tega, da namerava baš v svrhu tlakovanja uče najeti v inozemstvu večje posojilo.

Življenje na ulicah je izredno živahno. Nekatere ulice, v prvi vrsti Terazije, nudijo čisto velikomestno sliko. Številni lepih, modernih avtomobilov je zelo veliko in Zagreb zastaja v tem pogledu daleko za Beogradom. Ugoden vtis naredi tudi cestna železnica, s katero ne vzdrižijo naše ljubljanske škatle nobene primere. Slika, ki jo nudijo Terazije tekom dneva, je izredno peštra. Tu vidiš razpakan ciganke, tam pa elegantno damo, obloženo po zadnjih predpisih pariških modnih listov. Mmogrede omenjeno, se potepa po Beogradu izredno veliko ciganov, ki bivajo v posebnem mestnem okraju. Po ulicah je opaziti zelo mnogo seljakov v najrazličnejših narodnih nošah, predvsem Šumadince, Vojvodince in Bosance, pa tudi Turke, Arnavte itd. Računa se, da se nahaja vsak dan v Beogradu približno 20.000 tujcev. — Značilen pojav beogradskih ulic so neštevilni sladoleparji, ki ti postrežejo s sladoledom, limonado in drugimi hladnimi pižami. S higijenskega stališča pa ta okrepčila mislo posebno priporočljiva. Tako n. pr. umiva tak sladolepar svoje tri, štiri kozarce cel dan v isti umazani brozgi. Bosta pač čas in pa trda roka poklicanih oblasti tudi tu polagoma naredila red.

Beograd trpi na pomanjkanju mestnih vrtov in nasadov, ki bi ležali v mestu samem. Edini večji park je Kalemegdan, ki se dviga nad savskim pristaniščem. Kalemegdan je lep senčnat park, s katerega se nudi krasen razgled na pristanišče. Promet je tu jako živahen. Neprestano prihajajo in odhajajo mali parobrodi za osebni promet, ki vzdržujejo zvezo z Zemunom in različni mesti ob Donavi. Poleg njih se polagoma pomikajo mali vlačilci, ki vlečejo vrsto ogromnih tovornih čolnov za seboj. Onstran Save se pa razprostira širna, neuprežljiva ravan. In človek se nehoti spomni, da je še pred nedavnim tu preko stal avstrijski žandar...

Interesantno je nočno življenje beogradsko. V Beogradu najdeš ogromno število lokalov, v katerih se razvija življenje šele zvečer. Značilna za ta zabavišča je ciganska godba, ki neumorno svira razna Kola, moderne popevke, moderne »šlagerje« itd. Smatra se, da igra v Beogradu vsako noč okrog 300 godb! Seveda je kvaliteta različna. V ruskih lokalih, katerih je tudi precej, čuješ balalačko in petje. Človek dobi vsekakor vtis, da so Beograščani veliki prijatelji glasbe. Vsi ti lokali so ponoči polni občinstva, ki se naslaja ob temperamentni ciganski godbi. Policijske ure v teh lokalih ne poznajo. Uredba, katero bi gotovo marsikateri naš krokarček tudi v Ljubljani z veseljem pozdravil. Priznati pa treba, da je vinjen bratec v Beogradu jako redka prijava. Beograščani pijejo poleti predvsem pivo, in pa neizogibno — črno kavo. Beogradsko pivo je dobro; na še boljsem glasu je črna kava, katero znajo Beogradski »kafedžije« res mojstrsko pripraviti.

Specijaliteta Beograda so takozvane »bozadžinice«. Izraz je turškega izvora in je v zvezi z »borzo«. To je mrzla pižma, pripravljena iz vode, moke in sladkorja. Beogradska voda je namreč prav slaba. Boza se dobi v omenjenih bozadžinicah, kjer ti postrežejo tudi s sladoledom in različnimi turskimi slaščicami. Skoro neverjetno je, koliko se v Beogradu poje teh slaščic. Bozadžinice so vedno polne, ljudje venomer prihajajo in odhajajo. Pri tej muziki se naslaja družba mladih gospodov in sladkem »ratluku«, pri drugi se s sladoledom in bozo hladi zaljubljen parček...

V naši prestolici se kljub težki denarni krizi precej zida, seveda pred vsem državna poslopja. Zanimiva je palača nove Narodne skupščine. Leži v Aleksandrovi ulici, ki bo, kakor vse kaže, v doglednem času postala glavna prometna žila beogradska. Novi parlament je impozantna stavba in je v glavnem že dograjen. Z gradnjo se je pričelo že pred vojno, toda prilike so nanesle, da bo šele letos končana. Pomisliti je treba, da je bila zgradba zidana po načrtih za srbsko narodno skupščino, katera je predvidevala dokaj manjšo število poslancev nego današnja. Zato se govori v Beogradu, da novi parlament sploh ne bo vporaben, ali vsaj, da se bodo gospodje poslanci morali jako stisniti. Resnica je vsekakor, da je poslanska zbornica v novem parlamentu razmeroma jako mala.

Visokošolskega dijaštva je v Beogradu zelo mnogo, menda okrog 8000. Dijaško življenje se v Beogradu jako razlikuje od onega v Ljubljani. V naši državni prestolici ne uživajo akademiki niti zdaleka onega ugleda, ki ga je deležna akademska omladina v drugih univerzitetnih mestih. V tem oziru sta Zagreb in Beograd čisto enaka. Pri nas v Ljubljani ima akademik, pa naj si bo še tako slabo situiran, vendarle dostop v družbo in povsod se ga smatra družabno za polnovrednega. Tega v Zagrebu in Beogradu ni. Tu nima visokošolec skoro nikakega družabnega ugleda, izjemni slučaj, da je denarno dobro fundiran. Sicer pa vlada mnenje, da študentu ni mesta v ta-

kozvani »boljši družbe«. Take razmere, pač niso zdrave.

Poglavje zase je beogradska policija. Pravzaprav to ni policija, ampak žandarmerija, ki opravlja policijsko službo. Beogradska policija je izvrstno organizirana in za javno varnost je v Beogradu dobro poskrbljeno. — Na vseh važnih križiščih so postirani prometni redarji, ki s pendrekom v roki nadzorujejo promet. Še nekaj. Vsa-ko jutro in večer ženejo redarji v mestne zapore osebe, ki so bile tekom noči, oziroma dneva v posamnih mestnih »skvar-tih« aretirane. Te procesije so jako intere-santne. Tu vidiš cigane, nočne metulje, »sumljive tujce«, potepuhe, pijance itd.

Beograščani se veliko bavijo s politiko. Kamorkoli prideš, povsod ti udarijo na uho imena naših vodilnih politikov. Velikanski ugled uživa naš premier Pašić, stari »Baja«, kakor ga narod naziva. O tem priča besedilo radikalnega kola, takozvane radikalke, ki se glasi:

»Ja sam mladi radikal,
Pašić mi je ideal!«

Zanimanje meščanov za dnevno politiko se posebno opaža o priliki važnih sej in debat v parlamentu. Tedaj se ljudje kar gnetejo pred skromnim, začasnim poslop-jem Narodne skupščine. Dovoljenje za vstop pa navaden meščan ne dobi tako zlahka. Če nisi slučajno v spremstvu po-slanca in nimaš nobenega drugega pripo-ročila, te orožnik klub dvajsetim legitima-cijam ne pusti v skupščino. »Ne možeš, bre... dodaj sutra... ili prek sutra...«

Sodišče

Ljubljana, 30. junija.

Janez Frakelj kot skrbni oče.

50-letni potepuh Janez Frakelj je preživel večino svojega življenja po zaporih in blazinah. Šele pred 2 mesecema je bil zopet obsojen zaradi raznih večjih tatvin na poltretje leto ječe. Med tem so prišli na dan njegovi novi gresi. Lansko poletje je Frakelj kot prijatelj narave obiskoval naše gorenske planine. Sam pravi, da je botaniziral, oziroma nabiral zdravilne rastline. Prišel je tudi v Avsečovo planinsko kočico na Prevalju. Tam se je izdal za Anto-na Potočnika, organizista iz Bohinja. Seboj je privedel dobro naložen nahrbtnik s preka-jenim mesom, klobasami itd., kar je vse nakradel v Begunjah. Na planinah je ostal par dni, dokler ni nahrbtnik izpraznil. Da bi ne nosil praznega nahrbtnika v dolino, je pobral s postelje odeje in rjuhe ter jih po-basal v nahrbtnik. Nato je še v Ljubljani pokradel nekemu Jenku uro. Čevlje, obleko itd. Vse skupaj je nesel v Zagreb in pro-dal. Frakelj vse tatvine mirno priznava, a se izgovarja, da ima na Hrvatskem dva ne-zakonska otroka, za katera po možnosti skrbi. Frakelj je dobil še eno leto težke je-če in je kazni z zadovoljstvom sprejel.

Kako so izanci obhajali pust.

Na pustni torek so se mlajši izanci obeh spolov zbrali v Sokolski dvorani na Igu k plesu in zabavi. Pri tej priliki so trčili sku-paj Novakovi in Uršičevi, med katerimi vla-

KITAJSKI GENERAL NA POTOVANJU
PO EVROPI. V študijske svrhe potuje po Evropi generalni sekretar predsednika Kitajske republike general HSU-SHU-TSANG. General Hsu je poleg generala Fenga eden najznamenitejših vojaških strokovnjakov na Kitajskem. Generala spremlja več višjih častnikov, tehnikov in znanstvenikov.

da sovraštvo zaradi nekega bališa. Domov grede je baje Jože Novak zabodel z nožem Mih. Uršiča v vrat ter ga sicer le la-hko poškodoval, toda poškodba bi bila la-hko smrtna, ako bi bil sunek prodrl žilo od-vodnico. Obtoženi Jože Novak dejanje tr-dovratno zanika, toda Uršičeva partija od-ločno vztraja, da so vsi videli nož v nje-govih rokah. Novak je dobil 4 mesece tež-ke ječe, a je takoj prijavil ničnost.

Skrb za ugled državnih oblasti.

Dne 18. januarja t. l. so bili v Drav-ljah v Florjančičevi gostilni možje raznih strank ter razpravljali o razpustu občinskega zastopa v Zgornji Šiški. Pri tem je bil posebno glasen klerikalni pristaž Izidor Flo-rijančič, ki je kričal, da sta okrajni glav-ar in veliki župan postopala protizakonito, ker nista potrdila izvolitve Andr. Perkota za

župana. Dne 24. aprila je pisal srezkemu poglavarju odprto dopisnico, v kateri ga je pozival, naj razpiše nove volitve, da se ne omadežuje njegova in njegovega urada čast. Florjančič je vsled tega obtožen po paragrafu 104 srb. k. z., a se zagovarja, da mu je bilo res le za čast in ugled držav-nih oblasti. Sodišče je izreklo oprostilo razsodbo, toda državni pravdnik je takoj napovedal ničnost.

Ubegli in zopet prišli zločinci. Iz kaznilnice v Mitrovici je pobegnil kaznilec Anton Schleiger. Odšel je v Novi Sad, kjer se je izdal za Adama Obermana. Tam pa so ga prišli in znova izročili vod-stvu kaznilnice.

— Namesto k poroki v zapor. Na Suša-ku je bil prijet bivši finančni pripravnik Stjepan Tomljenović, ki je skupno s svojo ženo skušal z Reke utihotapiti na naše ozemlje razno perilo, obleko in druge pre-mete. Zalotili pa so ju naši obmejni orga-ni, robo zaplenili. Tomljenovića obsodili na 14.000 Din globe, poleg tega pa pojeda mlada zaročenca namesto k poroki v zapor.

Po svetu.

• Prikazen Madone po vsej Italiji. K številnim poročilom o prikazni Madone po raznih italijanskih krajih prihaja sedaj več, da vidijo Mater božjo tudi v občini Gattat-ico v provinci Emiliji. Ljudje kar norijo in hitijo v Gattatico. Revni ljudje zbirajo den-ar za zgradbo kapele.

• Zaslužek kuharja na angleškem dvo-ru. Gospod Menager, rodom iz južne Fran-cije, zavzema na angleškem dvoru važno službo kuharja. V kraljevo palačo pride z avtom okoli 11 ure in nadzoruje kuhinjo in postrežbo za »lunch«; po 1. uri popoldne odide in se vrne zvečer po 6. uri. Na leto zasluži 50 milijonov frankov.

• Trgovci z dijamanti pobegnili. Iz Ant-werpna poročajo, da je pobegnil neki veliki trgovec z dijamanti, zapustivši deficit več milijonov. Policija ga išče in izdala je za njim tiralcia.

• Šola za zrakovodstvo. Iz Newyorka poročajo, da je milijarder Paul Guggen-heim podaril tamkajšnji univerzi 500.000 dolarjev za ustanovitev šole za zrako-plovstvo.

• Obleke s čipkami prihajajo zopet v modo v Ameriki. Iz Newyorka poročajo, da je vedno večje povpraševanje po čipkah in se obeta z njimi letos živahna trgovina.

• Nevhite v Abrucih. Zadnje dni so bile tudi v Abrucih v Italiji strašne nevihte, ki so povzročile ogromno škodo. Hudourniki so divjali čez polja in vrtove in vse uni-čili. Nastali so hudi vrtinci in poškodovana so stanovanjska poslopja, hlevi in mnogo živine je poginilo. Cerkev v Preturi se je porušila in izginil je tamošnji župnik. Mo-goče je našel smrt pod razvalinami. Go-vori se, da so bili ubiti od vrtincev vihar-jev tudi štirje kmetje. Škode v Abrucih je okoli 10 milijonov lir. Padala je tudi toča.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VLADIMIR KAPUS

Damske obleke moderne, cefir, de-len, krep, froitier — Din 80— do 170—, BLUZE: cefir, opal, etamin Din 50— do 150—. Predpasniki in otroške obleke ter razno manu-fakturno blago nudj po jako nizkih cenah trdika:
F. in J. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.
Oglejte si izložbo!

Makulturni papir
à kg Din 5.—
prodaja
uprava „Slovenskega Naroda“

Sivi, platneni špangarji

so dospeli. — Dobijo se v vseh velikostih v trgovini ZIBERT, Prešernova ulica. Ravnotam se dobijo tudi pravi GOJSERJI za hribolazce.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico
v Ljubljani, Mestni trg štev. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje
najugodneje.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvu.

Telefon štev. 9.

23 L

Telefon štev. 9

Bačko Potiska Kreditna banka d. d. u Starom Bečeju (Bačka)

PRODAJE svojo najbolje uredjeno livarno i fabriku za izradljanje sva-kovinskih metalnih predmeta sa svom sirovinom, polupreradjenom i gotovom robom. Predavače se sve zajedno, ili zasebno uredjaj fabrike, za-sebno sirovina, i zasebno polupreradjena i gotova roba.

Sva potrebna izvešča daje gornja banka, gde se i prodavajući predmeti mogu videti.

Posrednici se posle konačno obavljenog posla nagradjuju.

UPRAVA.

D. št. 21.682/L-25.

Razpis

glede stalno poštne telegrafske šole

Gospod minister za pošto in brzojav je z odlokom št. 33.160, od 4. junija 1925., razglasil, da se sprejme v poštno in brzojavno šolo v Beogradu 100 (sto) učencev.

V to šolo se bodo sprejele predvsem moške osebe, če bi se pa ne prijavilo dovolj moških, se bodo sprejele tudi ženske osebe, vsi, pa, ki se prijavijo morajo dokazati:

1. da so državljani Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev;
2. da so dovršili najmanj šest razredov gimnazije ali realke;
3. da imajo že 16 let in da niso prekorajši 25 let;
4. da so popolnoma zdravega duha in telesa, da nimajo telesnih nedostatkov in napak in da gladko govorijo, kar morajo vse dokazati z izpričevalom državnega zdrav-nika in

5. da so dobrega vedenja.

Izpolnitev vseh teh pogojev se mora dokazati s predpisanimi izpričevali pristoi-nih oblasti.

Osebam, ki ne pogojev naravnost iz šole, morajo poleg potrdila o državljanstvu, šolskega izpričevala, krstnega lista in zdravniškega izpričevala predložiti tudi potrdilo pristojne oblasti o dobrem vedenju in o njihovem dotedanjem opravilu.

Prijavo s predpisanimi listinami vred je treba izročiti osebno ali jo pa poslati po pošti do 15. avgusta t. l. poštini in brzojavni šoli (Poštanskotelegrafska škola) v Beogradu.

Vsak kandidat mora v svoji prijavi napisati svoj natančni naslov, zato da se mu bo lahko naznanilo, ali je sprejet, ali ne.

Sola bo trajala dve leti in vsi, ki jo bodo dovršili, bodo imenovani za pripra-vnike II. kategorije državnih uradnikov.

Učenci te šole bodo dobivali od države podporo in sicer po njih premoženjskem stanju, o čemer bodo morali predložiti potrdilo pristojne oblasti, največ po 700 Din na mesec, da so pa zato dolžni po dovršitvi šole služiti v poštini stroki dvakrat tako dolgo, kakor dolgo so dobivali podporo. 7 let — podpore določijo šolski svet.

Razen tega bo država dajala učencem, ne glede na njihovo premoženjsko stanje, vsako leto po eno letno in eno zimsko obleko (uniformo) s plaščem in kapo.

Sprejeti kandidati se morajo javiti 20. avgusta 1925. ob osmih dopoldne pri uprav-niku šole. Ta dan jih bo tudi pregledal šolski zdravnik.

Predavanja se začne 1. septembra 1925.

Od ministrstva za pošto in brzojav v Beogradu, dne 4. junija 1925., št. 33.160.

V Ljubljani, dne 23. junija 1925.

Mehanično umetno vezenje

perila, zastorov, monogramov, oblek, bluz itd. v plo-ščatem in verižnem vboju, madeira, richelle z belim in naj različenjem materijalom. — Entlanje, predtiskanje.

MATEK, Ljubljana,
poleg hotela „Strukelj“.

Pozor! Na prodaj Pozor!

v Spodnji Šiški dve lepi stanovanjski hiši z veli-kima vrtoma in dvajset stavbnih parcel po jako nizki ceni in ugodnih pogojih. Dalje dve dobro vpeljani gostilni in zraven več vinskih sodov. Stanovanje takoj. Kdor nima stanovanja, naj se potruži. Stanovanje zastoj.

Natančna pojasnila daje

ANTON ŠTIRN, Spodnja Šiška

Kavškova cesta 264

3696

134-L

Naiboliša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

134-L

Naiboliša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

134-L

Naiboliša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

134-L

Naiboliša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

134-L

Naiboliša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

134-L

Naiboliša

„PUCH“ kolesa

po zelo ugodnih cenah dobite le pri

Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ul. 7

134-L

Naiboliša

„PUCH“ kolesa